

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Nicolae Iorga.

— 1871—1911. —

Jorga ca istoric literar.

De Sextil Pușcariu.

I.

Încă nu avea nouăsprezece ani împliniți când după un scurt popas la „Contemporanul” din Iași — de unde i-a rămas pentru câțiva timp numai forma „Neculai” a numelui de botez — Iorga începe, la 1890 să colaboreze la cele două reviste mari din București, la „Convorbirile literare” și la „Revista Nouă” a lui Hașdeu. Nu cu studii istorice, ci cu poezii, cu descrieri de călătorii și cu studii de critică literară. Serie despre Veronica Micle, Ion Creangă, Vasile Alexandri, în anul următor despre Nicolae Filimon și Nicolae Bălcescu și urmează celelalte câteva studii publicate în două volume de Schițe de literatura română.

În străinătate însă studiile istorice propriu zise îl abate de la calea apucată și după întorcerea sa în țară câțiva ani nu avem de la el decât scrieri istoriografice. Se părea că aplecarea sa pentru cercetări literare fusese mai mult pasiunea trecătoare a omului tânăr care dibuește neputându-și îngădi încă terenul pe care avea să lucreze.

Dar la 1901, împlinindu-se termenul pentru premiul ex-cris de Academia Română cu subiectul dat: *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1821*, un nenumit ne prezintă o lucrare voluminoasă cu un motto luat din Petru Maior: „Deci eu numai cât am aruncat sămânța și am făcut ceva gătire”. Oricât de mare au fost precauțiunile luate de a se păstra tănuț numele autorului, când comisiunea ce avea să se pronunțe asupra cărților intrate la concurs s'a întrunit, știau toți că lucrarea prezentată era a lui Iorga. Nici un alt scriitor român nu putea să dea o operă de erudiție atât de bogată, cu o informație istorică atât de exactă, cu atâtea noutăți de amănunte și cu caracterizări așa de grandioase.

A fost însă de ajuns ca să se cunoască autorul, pentru ca voturile pentru premiare să fie numai 9, iar cele contra 17. Înzadar cearcă dl Xenopol printr'o călduroasă recenziune să-și apere pe strălucitul său elev, înzadar îl apăra chiar acel bătrân atât de fericit de a putea sprijini pe cercetătorii serioși, dl D. A. Sturdza. Tânărul care cutezase să răstoarne de pe pedestalul lor înalt pe câțiva idoli la care se închina un popor întreg, care nu s'a sliit să serie cu câțiva timp înainte faimoasele sale *Opinions sinceres* și *Opinions*

pernicieuses, spunând — într'o limbă străină! — adevărul curat și neînvăluit — acel june fără rușine trebuia învățat minte.

Cazul acesta ar fi memorabil, dacă n'ar fi prea obicinuit. Nu numai în Țara românească la anul 1901, ci în oricare altă țară și în toate timpurile adevărul a umblat cu capul spart. Și ca ori unde și oricând mai curând sau mai târziu, adevărul eși învingător. Astăzi, — deși abia după un deceniu — Nicolae Iorga e membru al aceleiași Academii care se zăvorăse cu 99 de lacăte împotriva lui. Talentul și munca i-au dat legendara iarbă a fiarilor care sparge cătușe și zăvoare.

Ceea ce e mai puțin înălțător — și de sigur că dl Iorga simte această nedreptate cu mult mai dureros decât cea de acum zece ani — e împrejurarea că, în afară de acel frumos raport al dlui Xenopol către Academie, nu s'a publicat până astăzi nici o recenziune asupra cărților lui de Istorie a literaturii române, deși de atunci încolo au apărut, afară de cele două volume care alcătuiesc *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, un volum de *Istorie a literaturii religioase a Românilor până la 1688* și trei volume de *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea*.

În cele următoare ași vrea să indic în câteva liniamente generale marea valoare a acestei lucrări, arătând una dintre multele laturi ale activității vaste și geniale a lui Nicolae Iorga.

Chiar începutul de a scrie românește e prezentat într'o lumină nouă. Înainte se credea că întâiele traduceri românești a cărților sfinte se datoresc încercării reformatorilor din Ardeal de a face proselitism. E adevărat că filologii au arătat în câteva rânduri că diaconul Coresi, care trecea de părintele literaturii române, a întrebuițat traduceri anterioare. Dar abia Iorga a elucidat chestiunea aceasta și, cu o înțelegere filologică puțin obicinuită la un istoric, a documentat că întâiele traduceri sunt mai vechi cu un veac întreg decât Coresi, că ele se datoresc mișcării husite care cucerise o mare parte a Ungariei și a Transilvaniei, iar că Sașii din Brașov, luând în serviciul lor pe Coresi și tipărind cărți românești, urmăreau mai mult scopuri negustorești.

Dar Iorga nu se mulțumește cu stabilirea faptelor, ci el caută să arate și însemnătatea lor în dezvoltarea literaturii noastre. Căci din munca sârguincioasă a cutărui preot dela sat, care n'a ținut să ne păstreze nici măcar numele, s'a născut

ABONAMENTUL
Anul an . . . 28 Cor.
Pe un an . . . 14
Pe o lună . . . 2.40
Vendutul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.
Secțion pentru oraș și
comitat 502.

Măine, Duminecă în 5 (18) Iunie se plinesc patruzeci de ani dela nașterea lui Nicolae Iorga, profesor universitar București. Cu acest prilej ținem să avem și noi marelui gânditor, distinsului călător și prodigiosului savant al neamului omagiile noastre.

Domnului Iorga îi închinăm deci acest număr al ziarului nostru, în semnul mărginitei admirații și înțelegeri ce avem pentru neprețuita muncă roditoare a săvârșit în ogorul culturii noastre naționale și în semnul celui mai desăvârșit respect ce avem față de această strălucită minte, care cuprinde în sine în cel mai fericit mod, geniul neamului nostru.

Dl Nicolae Iorga, afară de bogata activitate pe terenul istoriei noastre naționale, afară de roditorul arănt ce a literaturii noastre și afară de neobord-sale trudă de a regenera spiritul public al neamului nostru de pretutindeni, este cel mai prețuit apostol al unității călătorale românești.

D-sa cu curântul și prin scris, a accentuat de nenumărate ori această unitate curată și tot d-sa este acela — poate chiar — care s'a făcut eoul luptelor noastre naționale de pretutindeni și s'a nizuit deoana să-și conformeze atitudinile publice după orientările și interesele generale ale neamului întreg.

Dl Nicolae Iorga, în special, față de românii din această țară a avut vecinic interes deosebit, călătorind des prin aceste părți și scriind cărți întregi despre trezind astfel și la frații noștri din rețea un interes și o înțelegere pentru frământările noastre de aici. Tot pe urma acțiunii regeneratoare a Dlui Iorga au venit și îndemnul curate ale acestui pătruns în aceiaș măsură ca și Dl Iorga de necesitatea unui criticism cinstit și curat în viața noastră publică.

Se curvine deci, ca acum când dl Iorga plinește cea mai frumoasă vârstă a bătrâniei, toți aceia cari s'au adăpat la izvorul de înțelepciune al acestui bărbat al nostru, să-și aducă prinosul bărbat să-i aducă prinosul lor de respect și înțelegere.

Dorim domnului Iorga, în numele cetățenilor noștri și în numele celor cari scriu această gazetă, cea mai deplină sănătate, și să-și poată vedea ca octogenar fericiți și sănătoși călătoralele sale fără de întrerupere.

»Tribuna«.

indemnului de a scrie românește. Pilda a fost imitată și, mai întâi în Ardeal, apoi și în Țările române, numărul traducătorilor și a tipăriturilor harnici s'a înmulțit și din contribuțiile tuturor s'a încheiat o limbă literară înțeleasă de Românii de pretutindeni, acest simbol al unității noastre culturale.

Cu multă dragoste și cu o bogăție uimitoare de date informative studiază apoi opera culturală și literară a mănăstirilor din țările române, care după nimicirea cultului bizantin prin Turci, devenira focarele ortodoxismului.

Din ele se naște și istoriografia noastră, care avea să devină cea mai strălucită manifestare literară a noastră din trecut.

Nu-i locul să arăt aici întrucât a contribuit Iorga la rezolvirea problemelor atât de grele referitoare la cronicile românești și la autorii lor. Încă înainte de a scrie Istoria literaturii române el publicase câteva studii întinse, prin care a stabilit pentru totdeauna paternitatea unora dintre ele, spulberând vâlul uitării nemeritate de pe câte un nume ca al luminatului boier muntean Constantin Cantacuzino. Nu voi insista nici asupra contribuțiilor istorice cuprinse în aceste volume. Un lucru voesc numai să-l accentuez.

Pe când, înainte, încercările de a atribui cronicile unui sau altuia dintre cronicari erau mai mult studii de erudiție seacă, acum, deodată, înaintea noastră nu apare numai numele cutărui cronicar iscălit în josul predosloviei, ci Iorga ne prezintă pe însuși purtătorul acestui nume. În istoria literaturii noastre vechi apar pentru întâia oară personalități, cu un suflet al lor, cu trăsături caracteristice, cu aspirațiuni și pasiuni omenești. Iorga are într-o măsură deosebit de mare calitatea de a putea reconstrui din câteva date răslețe o imagine, are ca nimenea altul la noi intuiția trecutului și darul de a-l evoca, fas-

cinându-l oarecum înaintea ochilor noștri. Iată bunăoară o descriere a unei scene de interior din casa lui Cantemir tatăl, a oșteanului viteaz și simplu, ajuns Domn al țării sale, privind cu mândrie la beizadeaua Dimitrie, întoarsă din școalele Constantinopolei și — visând o dinastie.

„Seara stetea până târziu lângă Constantin-Vodă, un necărturar care iubea cartea și simțea dureros glumele făcute asupra „prostiei lui” — stătea lângă el — fiul așa de tânăr și tatăl așa de bătrân — și-i citea „istoriile celor vechi” ori îi tâlmăcea din slavonă Sfânta Scriptură, ori îi citea cuvintele Sfântului Ioan Gură-de-aur. O scenă duioasă din viața simplului trecut, aceste lecturi târzii, la lumina lumânărilor, în vechiul palat pustiu al Domnului fără Doamnă, fără rude, fără adevărați prieteni, având pe lângă sine numai acest copilăndru care-i semăna așa de bine la chip și a cărui minte luminată era atât de superioară minții lui naive. În marele jilț domnesc, bătrânul „rumân la față... cu barba albă ca zăpada”, cătând în umbra nopții la fruntea înaltă și largă a genialului său copil care citește pentru dânsul, neînvățatul, vechea înțelepciune veșnică a cărților...”

Mai ales această punere față în față, această asemănare între două personalități marcante este la Iorga un mijloc întrebuitat cu multă măiestrie spre a înțipări pe retina memoriei cititorului său portretele din trecut. Iată bunăoară un alt tată și un alt fiu: Miron și Nicolae Costin.

„Nu se poate o deosebire mai mare... Miron e un poet, un pasionat, un ambițios, deschizător de cale în cultura neamului său și făuritor de teorii, iar fr. politică un entusiast și un vizionar. Nicolae e un pedant, măsurat, un compilator prin vocație, mândru că merge pe urme străine; iar politica sa e făcută toată din iertare, abdicare și rezignare. Pe cât e de simpatie

1) Ist. lit. sec. XVIII-lea, vol. I, p. 303.

cel dintâi, în greșelile lui chiar, pe atâtea acesta de al doilea nu atrage nici prin însușirile pe care le are. În orice împrejurări, Miron Costin ar fi fost *cineva*, pe când Nicolae Costin datorește totul altora: școlii care l'a format și părintelui, pe care s'a simțit dator să-l imite. Spontan și fără indemn și fără exemplu, el n'ar fi dat nimica”²⁾

Mai târziu revine încă odată asupra acestei deosebiri și, în locul analizei, apare imaginea care se va imprima pentru totdeauna în mintea cititorului:

„După luptătorul cu mâna abia desleștată de pe sabie, după poetul vizionar cu mâna pe fruntea-i largă de întrevăzător al viitorului, avem cărturarul sec, „viermele de carte”, pisarul erudit, cu călimăriile în brâu și volumele subțioare. În inima de pergament a acestui erudit nu răsună nimic din marea, vecinica lume vie, ochii săi reci vedeau numai literă și forme, iar nu idei și sentimente, inteligența lui fără aripi se târa în neștrăbătutul tufiș al contradicțiilor mărunte, din care nu se putea descurca. Trecutul îl echivoca, pentru prezent n'avea nici un interes, — iar viitorul nu putea să-l vadă”

Nu pot să nu citez încă o pagină întregă — reproducă și de dl Xenopol — care se pune iarăși față în față de această dată însă nu două persoane, ci două stări sociale, boierul și țăranul:

²⁾ *ibid.* 78.

³⁾ Cercetările mai nouă atribuie altora o parte scrierile pe care Iorga le crede scrise de N. Costin. Faptul acesta nu schimbă însă mult înfățișarea lui pedant cu aere de savant, așa cum l-a caracterizat Iorga. Ca o curiozitate, citez aici o altă caracteristică: „(Din) înțelesurile mărețe pe care le-au căpătat cuvintele... (și) și nume proprii ca *Miron*... se erudit pentru ce s'a făcut atâtea vorbă de Miron Costin, că acest cronicar n'are nimic deosebit față cu alții niciari români, față cu fecioru-so Neculaiu Costin, ori față cu Neculcea, cărora le-a stricat mult, se că pe unul îl chema Neculoiu și pe celalalt Ioan Philipide, *Principii*, 81).

Cum sbori cu trenul...

Cum sbori cu trenul pe câmpii,
Tu stai la geamuri gânditoare,
Cum sbori cu trenul pe câmpii
Tu stai la geam și nici nu știi
De unde vin la tine oare
Atâtea mândre melodii?....

Sînt cântece și sînt povești
Și par'că curg domol în unde...
Sînt cântece și sînt povești
Cu dulce svon cu tainici vești,
Venind din depărtări afunde
Tu tot mai multe destușești....

Le-auzi aievea, le 'nțelegi
Cum cad din murmurul de oțete,
Le-auzi aievea, le 'nțelegi,
De ele sufletul ți-l legi,
Te miri că 'n doinele acele
E scrisă vraja firii 'ntregi...

Nu te mira copil blajin
Și-ascultă-le cum cântă 'n cale
Nu te mira copil blajin,
Nu le 'ntreba de unde vin,
Căci astea-s visurile tale
Ce cad senine din senin...

Octavian Goga.

Cântecul vieții.

Tot ce e viață, e risipă
Și năruire 'n reșnicie,
Și totuși fiecare clipă
Cu reșnice comori ne 'mbie.

Argint e, aur și rubin e,
In praful razelor de soare,
In steaua nopților senine,
Pe flori, pe fluturi și 'n isvoare.

Și tot atâtea strălucire
In raza care te sărută
Dintr'un surâs, dintr'o privire
C'e-abia durează o minută...

Dar fericit e-ucel ce știe
Din goana clipei să-și culeagă
Fărâma lui de reșnicie
Mai scumpă ca vecia 'ntreagă!

St. O. Iosif.

„Sămănătorul“.

De Ion Agârbiceanu.

Poșta de Lunia o așteptam în fiecare mână ca pe o mare sărbătoare. Ne venia „Sămănătorul” cu articolii primi ai dlui Iorga. Noi, clericii români cari ne făceam diile la universitatea din Budapesta în limba latină, și câte odată, în cea ungurească, așteptam gazetele noastre cu nerăbdare, dornici de vedea din lumea românească. „Sămănătorul” însă îl așteptam cu înfiorare, pentru că dela două-trei mere, revista aceasta ne cuceri partea cea intimă a sufletului nostru, și era pe cale să ne cucerească întreg. Numele dlui N. Iorga era fonda, pentru noi, cu „Sămănătorul”, și de teorii așteptam să tăiem filele revistei, știam că de pe față întâi ne va grăi iarăși sufletul cald, adânc și totuși limpede, care, du-ne prin noutatea și bogăția lui, producea duiri cari nu se uită. Unul citea iar cealaltă cultam.

Noi eram deprinși zi de zi să ascultăm rile și indemnurile preoților cari conduceau minarul, noi, cari nu trecea zi să nu ascultăm predică de morală, am simțit dela întâie că ne grăiește din revista aceea modestă un apostol. Apostolul adevărat care ne-ar trebui aici în seminar!

Ne grăia nouă? Ne știa pe noi, cineștineri, pierduți într'un seminar străin? Noi ne împotrivim de ani întregi să nu fim tași ai societății literare a elevilor străinilor minar, și că pentru aceasta îndurăm as-

Pe când boierul se înfunda în umbra frumoasă a iatacelor, potrivită pentru un lung de ziuă, pe când, dus de subțiri de țigan sau de ciocoi, era închis, întru plimbare, în butea cu ferestruici de marmură, — țăranul își ducea sub cerul liber al lui Dumnezeu, în munților înălțători de suflet sau a câmpurilor mănoase, de care se legau amintirile muncă și de luptă. Spectacolele lui erau alaiurile de o pompă burlescă, obscenele jocuri de păpuși, *caracaturile* slugilor domnești; — spectrul țăranului era marele, eternul spectru divin al trandafirilor răsărituri, al cântecilor roșii, al liniștitelor amieze de vară, al serilor misterioase și al clarelor zile de iarnă, cu pământul de ghiață și cu stelele de diamant. Boierul auzea muzicurile pestrefurilor turcești cântate de meheduri, cu papuci și anterie; țăranul era înălțat în aspra lui muncă fără răscălmășie, de glasul ciocârlii, salutând ivirea soarelui, de freamătul frunzelor agitate în vântul de seară, de țărâitul ritmat, de cântecul prelungă și tristă a câmpurilor în nopțile limpezi ale verii, de puternica bătaie a furtunii, dominată de glasul tunetului. Sub cerurile dumnezeiești se înălțau în sufletul curat al celui fără păcat, al celui fără de răsplată, al celui fără de speranță, simțiri pe care ghilimele locuitor al curților din orașe nu le măcar să le înțeleagă. Simțiri triste care au fost acelea care au stăpânit totdeauna sufletul poporului nostru nenorocit, simțiri de o tristețe duioasă, resembrare, rare-ori simțiri de răzbunare, de ură înăscută. Și când valul simțirii creștea, boierul mai putea cuprinde pieptul în gura răbdător, ochii se pierdeau în căutarea de argint a nopții, fluerul suna în urechile ei, și în sufletul naiv se săvârșea o voință și fără scop misterioasă pentru a gândului trecător în cuvânt care se făcea astfel poezia, precum se făcea înainte, și precum se va face în vreme aceeași oameni vor duce a-

ceiași viață, câtă vreme va fi „sălbătăcie” măreață și curată în această țară.”)

Și există oameni care spun — sau reproduc spusele altora — că stilul lui Iorga e încurcat și rece! Eu unul rar am găsit în literatura noastră o pagină mai frumoasă ca aceasta, o frază mai bogată, mai amplă și mai artistică, în care fiecare atribut e evocativ, fiecare propoziție secundară e o completare a imaginii. De sigur trebuie să fi cetit mult pe Iorga spre a-i putea aprecia calitățile de stil, pentru că el nu umblă pe căile obicinuite, ci introduce, și în privința aceasta, o notă nouă personală; el are un stil cu întorsături capricioase, cu alăturări de cuvinte de o cuteranță izbitoare, cu zvâcniri și scânteieri care te orbesc uneori. Dar nu-i mai puțin adevărat că întreaga generație tânără, toți scriitorii mai noi care țin a serie bine, au învățat foarte mult de la Iorga și în scrisul nostru al tuturor un observator atent va alege lesne alcătuirii de fraze pe care acum zece ani nu le aveam nici noi și nici altul.

Activitatea istorică și naționalismul dlui N. Iorga.

De Ioan Lupăș.

Di Iorga este în timpul de față, fără îndoială, cel mai laborios și mai fecund scriitor al Românilor. În mai multe genuri literare a produs lucrări însemnate. Deasupra tuturor se înalță însă prin neobosită sa activitate istorică și prin entuziasma-i propagandă naționalistă, atât de necesară și folositoare pentru înfăptuirea unității noastre culturale.

Prin serioasele sale studii și cercetări istorice dl Iorga a atras de mult asupra sa atențiunea savanților din Apus, cari îl consideră ca pe unul din cei mai buni și mai temeinic cunoscători ai istoriei universale din evul mediu. Cercetările sale au adus rezultate prețioase și au dat, în multe privinți, o înfățișare nouă chestiunilor istorice discutate și aprofundate de dânsul. Atât

*) Din introducerea volumului I, pag. 7.

prin bogăția rezultatelor științifice, prin felurimea izvoarelor și scrierilor auxiliare, utilizate în lucrările sale, cât mai ales prin felul de expunere personal, dar atrăgător, și prin metoda istorică modernă, operele dlui Iorga au revoluționat și fecundat întreg câmpul istoriografiei române și, în parte, al celei europene.

Din această împrejurare a rezultat misiunea dlui Iorga — pe cât de onorifică pentru dânsul și pentru noi, pe atât de dificilă — de a scrie în limba germană, pentru întreprinderea științifică: „Allgemeine Staatengeschichte” redactată de istoricul Lamprecht, nu numai istoria Românilor, ci și istoria imperiului otoman. Aceste lucrări denotă o bogăție nimitoare de cunoștințe istorice și o rară destoinicie de a pătrunde și tălmăci tainele cele mai adânci ale sufletului unui popor, din care răsar instituții, datini, cultură și întreagă desfășurarea multicoloră a vieții istorice.

Critica istorică a primit cu aprobări aproape unanime aceste lucrări ale dlui Iorga. Doar un singur glas disonant dacă s'a auzit în ceata recensentilor apuseni: acela al neamțului Brockelmann, care s'a împedecat de unele amănunte neesențiale, privitoare la istoria asiatică a Turcilor, amănunte cari nu pot să scadă nimic din valoarea generală a operei dlui Iorga. Ceeace mărturisește, de altfel, însuși hipercriticul Brockelmann, recunoscând, că „meritosul istoric al poporului român stăpânește izvoarele apusene, bizantine și slave, privitoare la istoria Peninsulei Balcanice, ca niminea altul”.

Afară de aceste scrieri în limba germană, N. Iorga mai are și lucrări apărute în limba franceză și engleză, iar numărul celor românești e atât de mare, încât pentru o simplă înșirare a titlurilor ar trebui coloane întregi.

Publicația sa intitulată: „Studii și documente privitoare la istoria Românilor” cuprinde o mulțime de volume, în cari se dau și pentru istoriografia românească ardeleană rezultate și contribuții din cele mai însemnate. Tot astfel și documentele scoase din arhivele Bistriței, Sibiuului, Brașovului, precum și interesanta monografie: „Sate și preoți din Ardeal” ne dovedesc, că între istoriografii români de azi N. Iorga s'a îndeletnicit, cu mai multă însuflețire și tot atâta

marilor și disprețul colegilor unguri, slovaci și polezi? Știa că și noi, închiși într'un seminar de călugări, încât nu puteam să ne înseriem membru în societatea „Petru Maior”, știa că și noi râvneam la cultura a noastră, românească?

Știa din toate acestea nu va fi știut, și totuși grația nouă, celor cincisprezece clerici români?

Și sunt sigur, tot așa vor fi crezut, că le vor fi tinerii de pe la toate școlile noastre și de prin seminare.

Și credința nu ne-a înșelat. Scrisul dlui Iorga a venit pentru sufletul românesc de pretutindeni. Nu voi greși de voi spune, că prin scrisul dlui Iorga se deștepta mai întâi mândria noastră națională. Se întărea prin fiecare articol al său. Imi aduc aminte de observările ce mi-le făcea un coleg din părțile sătmărene, care trecea prin școli ungurești. Zicea: „Asta-i mai bine decât Prohászka” și întrerupea des, ca să repete aceleași vorbe. (Prohászka pe atunci ținea cursuri la Budapesta. Azi e cel mai învățat om ungur și cel mai bun orator bisericesc în țara).

Cultura și literatura națională pentru izbânda țării. Dl Iorga s'a închinat întreaga sa viață,

au fost cele două mere de aur după cari noi clerici am rîvnit mereu, dar zadarnic, patru ani de zile în seminar. Și strălucitoarele sale articole, în cari explica îndreptățirea și arăta forța imensă ce residă în aceste două tesauri, nu puteau să aibă răsunet mai larg decât în sufletele noastre, cari trebuia să ne ducem pe furiș într'o chiliuță, să ne încuim ușa, și așa să putem ținea câte-o sedință, chipurile literară.

Dar ceea ce ne captiva deopotrivă cu ideile ce sămăna, era noua și minunata haină în care era înveșmântat noul crez. Pentru ce să nu mărturisim? Limba literară, câtă brumă o putem scrie o seamă de oameni, o datorim în mare parte curentului nou, pornit la „Sămănătorul” din articolele dlui Iorga, din nuvelele lui Sadoveanu, învățăm pe dinafară fraze întregi și le spunem cu fală. Și ne ziceam: cât e de frumoasă limba românească.

Nu voi greși, afirmând, că de rămânea gruparea dela „Sămănătorul” încă zece ani, astăzi am avea la noi în Ardeal cel puțin un număr îndoit de cititori ai operelor literare. Acei zece ani de intensivă citire și preocupări literare ne-au dat aproape pe toți cari azi înseamnă ceva, la noi, în știință și literatură.

S'a spus din partea unora, ca argument diminuator, că activitatea dlui Iorga a influențat mai cu seamă tinerimea. Nu activitatea istorică a dlui Iorga. Ce înseamnă acea activitate a spus acum de curând la Academie, chiar dl Xenopol. Dar activitatea culturală și socială.

Dar ori ce luptă ideală e înțeleasă mai întâi de sufletele tinere, de sufletele sincere, în cari nu s'au încuibat încă ambițiile deșarte și poftelile de câștig. Și totuși nu ori cărui luptător idealist i-se deschide drum spre inimile tinerilor. Ci acelaia, care cu inima deschisă, el mai întâi, știe afla și forma cea potrivită de apropiere.

Mi-aduc aminte că spuneau unii dintre colegii: „pe N. Iorga să-l avem să ne vorbească în toată seara. La o săptămână ar putea pleca cu noi în foc”.

Cred că omagiul cel mai înalt ce i-s'ar putea aduce la împlinirea acestor 40 de ani de viață și de muncă uriașă, ar fi să se uite micile mizerii, și să se strângă din nou mândra ceată dela „Sămănătorul”, recunoscându-se astfel rolul hotărâtor cel are D-Sa în mișcarea literară și culturală a vremilor mai nouă.

Ocazie de cumpărat mobile!

cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute
la de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely
la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

pricepere, cu istoria Românilor de dincoace de munți.

Din „istoria literaturii române” a publicat dl Iorga, până acum, 6 volume, dintre cari îndeosebi al II-lea și al III-lea, cuprinzând istoria literaturii noastre dela 1688—1821, vor rămânea ca niște modele de cercetări istorice, în cari produsele literare ale timpului sunt analizate în legătură cu întreaga viață politică, bisericească, socială și culturală, și înfățișate în cea mai firească dezvoltare a lor.

Din conferințele istorice ținute la societatea femeilor române din București a publicat dl Iorga sub titlul: „Istoria Românilor în chipuri și icoane” 3 volume, cari prin bogăția de imagini strălucite, prin frumuseța și vioiciunea expunerii sunt până acum unice în literatura noastră istorică.

Dintre scriitorii noștri istorici nici unul nu posedă în măsură așa de însemnată, ca dl Iorga, darul de a evoca trecutul în colori vii și plastice, de a însufleți prin expunerea lui, scoțând cele mai folositoare învățături pentru prezent și viitor.

Oricare Român va rămânea încântat, citind paginile zugrăvite cu atâta sentiment în cântecul populară „Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul românesc”, în prefata căreia ne deslușește, că minunea săvârșită odinioară de acest erou al neamului, s'ar mai putea repeta, dacă ar fi înțelegere și voință. „Și că pentru a o vedea iarăși săvârșită, se cere credință și rugăciune. Iar rugăciunea omenească cea mai primită de Dumnezeu e viața harnică, cinstită, dreaptă, ceace în alte timpuri se chema virtutea omenească”...

De câțiva ani dl Iorga s'a ridicat de lângă masa de scris, închinându-și prisosul forțelor sale sufletești, și tot timpul liber, unei intensive propagande naționaliste cu grainul viu, prin care, paralel cu prodigioasa-i activitate literară și publicistică, năzuește să trezească masele poporului, să le lumineze și să le înalte spre o viață națională mai conștientă.

Mulți l'au clevetit și îl dușmănesc pentru această propagandă folositoare, pe care par a o crede necompatibilă unui savant. Acești malconțenți uită însă, că dacă e cineva savant, fie chiar și istoric, aceasta nu însemnează, că trebuie să aibă inimă de pergament și să rămână nepăsător, când neamul său trece prin crize atât de grele, cum sunt acelea, de cari este bântuit, de un timp încoace, poporul român. Dimpotrivă, tocmai știința istoriei este care poate să trezească în sufletul singuraticilor și al popoarelor dorul spre o viață națională mai demnă și mai avântată, pornirea spre un progres mai vădit, concepția naționalismului organic, conștient și cuceritor.

Mai dreaptă e de sigur, părerea acelora, cari aseamănă activitatea de agitator naționalist a dlui Iorga cu a lui Fichte dela începutul veacului trecut. „Reden an die deutsche Nation” au avut o influență înălțătoare asupra Germanilor striviți și răslețiți. Și dacă cuvântările dlui Iorga, adeseori mai avântate și mai însuflețite decât ale lui Fichte, nu vor putea să aibă același efect, viina, nu va fi a dlui Iorga, care cu o stăruință curat apostolească a alergat în toate părțile, cutreerând Țara Românească în lung și lat, dela Dorohoi până la Constanța și de acolo până la Turnu Severin, apoi Ardealul, Banatul,

Maramureșul, Bucovina și Basarabia, vestind prețutindeni în sute de conferințe evanghelia naționalismului militant și dându-ne o întreagă literatură de studii etnografice și impresii de călătorie.

Conferințele dlui Iorga sunt de obicei istorice, dar totdeauna în strânsă legătură cu actualitatea și cu împrejurările locale ale ținutului, unde vorbește.

Dragostea sinceră și curată pentru trecut, înțelegere dreaptă, realistă, a prezentului și nădejde neclintită în biruința definitivă a justelor noastre aspirații naționale: iată sentimentele, din cari isvorăște propaganda naționalistă a dlui Iorga.

„Trecutul nostru a fost asasinat, sugrumat — spunea D-Sa într-o conferință despre „Invățăturile trecutului”. — Tineretul văzând moartea bună a vechiului regim european, a făcut să piară la noi de o moarte silnică un vechi regim, care cuprindea încă elemente de viață. Ca acei, cari întorcându-se dela îngroparea părinților plânși ai unui pricuin, ar ucide acasă pe părinții lor, cari mai putau trăi încă un număr de ani...

„Osebite de străini, solidaritate desăvârșită, autonomie locală — iată cele trei mari învățăminte pozitive ale trecutului...”

„In noi să căutăm tăria viitorului nostru! Trecutul e gata să ne ajute prin iubitorul lui glas înțelept, îndreptat către urmași”...

Prin puterea sa de muncă fără pereche, prin însuflețirea și stăruința sa nepregetată, personalitatea puternică a dlui Iorga este menită să aducă și în viitor însemnate servicii științei istorice și neamului nostru întreg.

Sănătate și viață îndelungată să-i dăruiască Dumnezeu!

N. Iorga ca educator.

De Onisifor Ghibu.

Valoarea adevărată a unui om mare nu stă în aceea ce a gândit, răzimat pe cultură împrumutată dela alții, ci în aceea: ce a pus în circulație din gândurile mari ale lui, și în aceea: ce a realizat el din aceste gânduri. Platonismul nu e o notă caracteristică a oamenilor mari; ei sunt mari prin originalitatea lor și prin spontaneitatea cu care își impun ideile și își duc la îndeplinire o mare parte a lucrurilor propovăduite. La înaintarea omenimei contribuie în adevăr numai aceștia. Ei îi fac pe oameni mai buni, mai înțelepți, — ei îi educă. Oamenii mari sunt prin însăși această calitate a lor toți și educatori ai mulțimei, și anume mai mult educatori din mila lui Dumnezeu decât educatori de — specialitate.

Chiar și când nu sunt pedagogi cu diplomă, acești oameni desgroapă cele mai ascunse comori sufletești, și le prefac în valori curente cari înalță viața maselor, dându-i un rost și un farmec.

Intre educatorii poporului nostru din trecut și de astăzi îl găsim la un loc de frunte și pe d. N. Iorga, acest mare pedagog social al neamului românesc.

Ca toți marii educatori cari fixează scopuri nouă în educație și cari stabilesc și căi și mijloace nouă spre aceste scopuri, și d. Iorga a fixat pe seama poporului nostru, trecut prin atâtea vicisitudini istorice, un scop hotărât, corăspunzător tuturor nevoilor lui sufletești și trupesti — și a arătat în același timp și căile cari duc la acest scop.

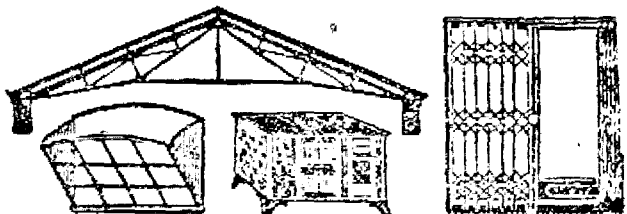
Un popor stăpân pe comorile adevărate ale sufletului său genuin, un popor moral, harnic,

conștient, un popor adevărat cult și stăpân pe întreaga sa soartă, un popor care să fie unul, suflet și cultură, indiferent de hotarele teritoriale care îl despart astăzi — acesta e scopul care e îndreptată întreaga activitate a acestor oameni care prin munca lui în această direcție a demarat o epocă nouă în frământările de viață ale neamului nostru întreg. Acest scop nu se ajunge prin un fatalism care ne-ar face să așteptăm dela o întâmplare oare care, ci „prin noi însuși prin dezvoltarea armonică și prin punerea în erare a tuturor puterilor sufletului nostru tător. Piedecile, cari ne stau în calea spre acest ideal, nu sunt piedeci cari să ne poată slăbi numai pietri de încercare a puterilor noastre. Chiar și dușmanii pe cari ni-i-au dat împrejurările, nu sunt spre răul nostru. „Să părăsim necaz cuceritorilor? — se întreabă ocazional dl Iorga. Intr-o privire avem să le mulțumim, răspunde dsa, ca un adevărat Fichte al timpului nostru. Fericirea moleșește popoarele și le înolește”. Deci nici o tânguire în contra „nemiloase”. A plânge nu-i lucru bărbătesc. Dreptul a te plânge numai atunci când n'ar să te împotrivesți” — iar aceasta se întâmplă foarte rar, atât în viața singuraticilor cât și în viața popoarelor.

Munca și suferința regenerează individul și popoarele, deci: muncă fără preget, muncă curată, care izbăvește durerile și întărește științele! „Nu hrăni cănele de pripas, zice dl Iorga într-o cugetare a sa — ci fă-l să se întoarcă acasă la dânsul”. Un om și un popor trăiește din pomana altuia și nici din slăbiciunile dușmanilor săi. „Niciodată o cetate n'a fost cucerită cu un plan sau cu o viclenie, ci cu cel de afară sau cu prostia celor dinlăuntru. Dușmanul poate să fie un moment slab și cineva lui poate să-ți facă bine, dacă însă te vei întări prin tine, ori ce vântuleț te va călca la pământ.

În lupte pentru adevăr, pentru ajungerea la adevăr, sunt două momente: distrugerea minciunii și a răului — și înlocuirea lor cu adevărul și fapta cea bună. În istoria poporului nostru există un al doilea caz când cineva să fi învins prin atâtea înverșunare și cu atâtea mijloace: distrugerea minciunii și a răului, cum a făcut d. Iorga. În privința asta dsa e o aparținătoare. Dacă în această luptă dsa s'ar gînit numai la fixarea unui ideal și la dărul idolilor, ar fi meritat în mare parte, dar cu care l-au cinstit dușmanii lui, acela de „trugător”. Dar d. Iorga nu s'a oprit aci, ruinile capștilor dărimate a ridicat și a înlocuit cu un ideal pozitiv. Istoric care cunoaște istoria lumii și să înțeleagă în legătură cu aceasta soarta poporului său, el a văzut în icoanele din trecut și în viața poporului nostru, ce a fost mare în acest trecut și ce a fost neînsemnat și, ținând seamă de interesul poporului, a stabilit ce-i lipsește acum și ce poate da aceasta. Nimeni, până la d. Iorga, nu a studiat atât de amănunțit și cu atâtea înțelegere adevăr firea poporului nostru întreg, în istoria și a țării de astăzi a lui. Nimeni nu a truns atât de adânc în amănuntele istoriei noastre, atât sub raport politic cât și sub raport cultural, literar și religios, și nimeni n'a arătat așa de aproape pe toți Românii din diferite părți ale țării, ca dsa, care și prin aceasta era indicat și îndrumător spre cărări nouă a întregului popor.

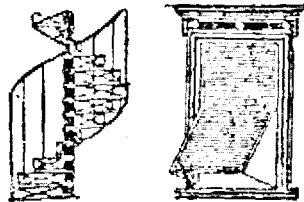
Din cunoașterea aceasta sub toate aspectele sale, a rezultat aceea lozincă de circulație în deceniul din urmă și în timpul foarte scurt, cunoscută pretutindeni: **„Cultura noastră”**, ca ideal al educației și al naționalității, — ideal pentru care nimeni nu a mai mult și mai cu însuflețire decât dl Iorga. Realist în concepțiile sale, dușman hotărât al idealismului istoric care a introdus în viața noastră o artificialitate stearpă, d. Iorga a înțeles întreaga sa activitate de până acum ca o luptă eroism pentru înlocuirea frazei și pentru răspândirea largă a tuturor lucrurilor cari fac în adevăr cultura unui popor.

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.
Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din
— — — — — Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. — — — — —

pe un popor *una* (credință, libertate, artă).
 lucrările d-sale a contribuit extraordinar
 mult la cunoașterea noastră, fără de care nu
 ar exista îndreptare. — și noi Ardeleni
 să-i fim recunoscători că prin munca
 Ardealul a ajuns să fie sub toate raporturile
 bine cunoscut și mai bine apreciat în Țară,
 înainte și ca și noi să cunoaștem mai bine
 poporul român, pe care până aci nu-l cuno-
 șeam. Prin aceasta a făcut ca și unitatea cultu-
 răi să ajungă din stadiul ei de romantism, la
 de realism sănătos, care se manifestă în
 iar nu numai în fraze răsunătoare. Un lu-
 exceptional de mare pentru educația poporu-
 făcut dsa prin aceea că ni-a arătat în „Isto-
 Românilor”, în „Istoria literaturii române”
 „Istoria bisericii române”, că poporul no-
 a fost și este un popor, atât ca suflet cât și
 tendințe, indiferent de granițele vremelnice.
 cunoașterea aceasta s'a desfășurat pentru toți
 deie care, din punctul de vedere al educa-
 poporului, e neprețuită și dă vieții noastre
 și un stimulent totodată. E nimeritor ce a
 dl Iorga în această direcție. Nu numai că
 zeci de cărți și sute și mii de numere de
 nu numai că a făcut-ceea ce știe că a
 prin „Sămănătorul” și prin „Neamul româ-
 — muncă uriașă, fără păreche — dar a fă-
 prin graiul viu, ceea ce n'au făcut generații
 de oameni. Convins că cuvântul scris
 răsunetului euenit, întocmai ca apostolii lui
 stos, nu s'a mulțumit numai cu învățăturile
 așternea pe hârtie și le trimetea în largul
 tantului românesc, ci a lucrat și cu graiul viu
 mând, îmbărbătând și întărind. Sutele de
 erințe pe cari le-a ținut în România, în Bu-
 și în Ardeal, au făcut adevărate minuni,
 and la viață conștiințe adormite și punând
 haru forțe neîntrebuțate. Conferințele ace-
 apoi lecțiile dela cele două universități, din
 rești și Iași, cursurile de vară dela Valenii-
 nte, precum și cuvântările din cameră, nu
 un numai prin noutatea și moralitatea ideii
 și prin îndrăzneala cu care sunt susținute.
 în Martie 1906, dl Iorga și-a ridicat glasul
 ntra batjocoririi limbei românești și când,
 răzui ceva, a început a cutriera în tovară-
 scriitorilor, țara întreagă, ținând „sezători
 ” a făcut să se înțeleagă un lucru: drep-
 tatei luptător de a se revolta împotriva
 sociale, fie ele ori cât de vechi și de gene-
 și datorită lui de a le nimici cu orice preț,
 and în locul lor elementele de adevărată cul-
 și au isvorul în ființa însăși a poporului.
 ce tocmăi îndrăzneala neobișnuită, cu care
 Iorga își susține ideile (a spus odată chiar și
 ele: *etiam contra omnes!*) îi dă nu numai
 parte din valoarea personalității sale, ci și
 nea de dușmani pe cari îi are și pe cari
 în i-ar avea ar isbuti mai ușor să și ducă
 mplinire ideile. Sinceritatea, aproape sălba-
 cu care lucrează, și care, după unii, nu e
 — e din punct de vedere educativ foarte
 și, iar din partea morală — cu totul justi-
 „Munca” și „sinceritatea” lui *Carlyle*
 și își vor fi găsit o mai curată întrupare
 în dl Iorga, care e un adevărat fanatic al
 și al sincerității.

Sinceritatea cu care spune adevărul istoric
 care se pronunță în toate chestiunile actuale
 și a tuturor Românilor (să ne aducem nu-
 mite ce a făcut dl Iorga pentru viața po-
 și fraților din Bucovina, și uneori, și pentru
 și o notă la noi. Caracteristică e d. e. între
 și atitudinea categorică pe care o do-
 dl Iorga în chestiunea bisericească, ba
 autonomie a bisericii, și o cere aceasta din
 zerea pe care și-a câștigat-o și din studiile
 și că orice încetușare a libertății în cele
 și ducă sau la moarte sau la robie. Să i-se
 bisericii libertatea de a se conduce singură,
 și e o nealță netrebnică în mâna politi-
 cante!

Iorga se revoltă în adevăratul înțeles al
 și împotriva silei ce se face cu educația
 și, așa cum o îngăduie biserica românească,
 ceea ce prinde mai puțin la copii, este po-
 și, așa cum se face la istoria religiei —
 și. Ceea ce însă îmi pare mai grozav, este
 de morală, care, cum se face, fiecare din
 — căci cele mai grozave reminiscențe
 și sunt acelea ale lecției de morală cre-
 și învățată pe de rost”. Cuprins de groaza gre-

șitei educații pe care i-o dă copilului atât socie-
 tatea cât și școala dl Iorga se întreabă cu tot
 dreptul: „nu e oare răspunzător cineva și față
 de sufletul copilului? Dacă l-ar cufunda cineva
 într-o pivniță și l-ar chinui, vine judecătorul de
 instrucție, face proces și l'trimite pe cel care a
 săvârșit fapta, înaintea judecării, care l' con-
 damnă; când însă primești un suflet de copil pen-
 tru ca să l'desvolți, iar tu, în loc să l'desvolți îl
 schilodești, ai recunoștința statului care te plă-
 teste și îți dă, poate, și „Răsplata muncii”. Aceste
 constatări, în cari se cuprinde foarte mult adevăr,
 l-au dus pe dl Iorga la o „*utopie didactică*” în
 formularea căreia e de acord cu cei mai mari pe-
 dagogi reformiști de pe vremuri, cari toți au
 militat pentru o adaptare a sistemului școlar
 trebuințelor sufletești ale individului și ale cul-
 turei generale, iar nu invers, cum e de mult în
 uz. Școala să fie astfel întocmită, încât să dea in-
 dividului un razim moral în viață și să l'facă
 imun față de influențele stricicioase ale socie-
 tății asupra căreia de asemeni trebuie lucrat cu
 toate puterile luminoase a căror cunoaștere poate
 influența spre bine, de aceea a întemeiat la Vă-
 lenii-de-munte o tipografie care răspândește pe
 prețul cel mai mic cărți și reviste bune în popor,
 de aceea a înființat direct sau indirect un număr
 respectabil de case de editură și de bibliotecă cari
 să-i îmbie pe oameni cu o lectură sănătoasă, de
 aceea a tipărit în ediții de o ieftinătate fabuloasă
 „Istoria Românilor” și excerpte din cronicarii
 ș. a. Tot pentru educația poporului a ținut și
 ține și nenumăratele conferințe, începând dela
 cele pe cari le ținea la „Societatea femeilor ro-
 mâne din București, până la cele ținute pentru
 militari, pentru studenți, pentru muncitori și
 pentru popor — conferințe cari toate sunt pline
 de cunoștințe interesante și de spirit scântecior
 și de entuziasm care înduplecă la fapte.

În sistemul de gândire al fiecărui gânditor
 sunt și eclipse, cari nu întunecă însă lumina pu-
 ternică a ideilor în adevăr mari și puternice. Tot
 astfel e și la temperamentele luptătoare, și încă
 într-o măsură și mai mare.

Mulți, o, foarte mulți, l-au atacat pe dl Iorga
 pentru ideile sau pentru faptele cari nu le con-
 veniau, din cutare sau din cutare motiv, și mulți
 îi condamnă pentru anumite greșeli, întreaga ac-
 tivitàte. Aceștia uită una dintre vorbele foarte
 adevărate ale dlui Iorga: „*Unde se lucrează mult
 acolo rămâne și de măturat*”.

Cu toate eclipsele mari sau mici, inerente tu-
 turor lucrurilor omenești, opera dlui Iorga e un
 tezaur de idei și de fapte fără păreche în ana-
 lele culturai noastre. În ea va găsi gândiri înalte
 fiecare educator și din ea se va putea lumina ori-
 cine ar vrea să fie educat. Pentru că dl Iorga e,
 pe deoparte prin mulțimea și înălțimea ideilor
 iar pe de alta prin munca neobosită ce a desfășu-
 rat și până la această vârstă de patruzeci de ani,
 un strașnic exemplu de imitat, el e un adevărat
 educator.

**Congregația comitatului Alba-infe-
 rioară este convocată la o ședință
 extraordinară pe Luni, 19 Iunie n., în
 capitala județului, Aiud.**

Pactul electoral din Austria. Din Viena ni se
 anunță: În urma atitudinii alegătorilor liberali
 germani din Viena, cari au declarat că nu vor
 respecta pactul încheiat între șefii lor și șefii
 partidului creștin-social, conducătorii partidului
 creștin-social au adus la cunoștința partidului
 liberal german că renunță la cooperarea par-
 tidului liberal la balotagii.

Partidul liberal a luat act despre această
 hotărîre, declarând pactul încheiat ca neavenit.

Sesiunea parlamentară de vară și partidele.
 Guvernul e hotărît să nu închidă sesiunea par-
 lamentară înainte de votarea reformelor mili-
 tare. Cum, însă, partidele opoziționiste au de-
 clarat că vor obstrua aceste reforme, în par-
 tidul guvernamental se țin consfătuiri zilnice
 pentru a asigura capacitatea de muncă a par-
 lamentului și în lunile de vară.

Ieri după amiază a avut loc la contele Khuen-
 Héderváry o nouă consfătuire, la care a luat
 parte și președintele partidului guvernamental.
 Membrii partidului au declarat că vor asista la
 ședințele Camerei și în lunile de vară. Pentru
 a asigura, însă, numărul suficient de deputați
 pentru toate ședințele, deputații guvernamen-
 tali au fost împărțiți în secții, cari se vor pe-
 rându.

Criza partidului catolic din Belgia. Deo-
 dată cu demisia guvernului prezidat de Schol-
 laert, a izbucnit în sinul partidului catolic,
 care a fost la putere, un conflict grav.

În sinul partidului stau față în față două
 curente puternice: clericaliștii bătrâni și cleri-
 caliștii tineri, la cari se mai adaugă o aripă a
 democraților catolici.

În posesia puterii de aproape 30 de ani,
 partidul catolic nu s'a gândit niciodată să ție
 pas cu evoluția istorică și să ție seamă de
 împrejurările schimbate. S'a îngădit mereu în
 cadrele oficialității, înăbușind prin teorizări
 glasurile cari cereau o primenire. Și abia
 acum se învederează cât de multă dreptate
 aveau cei ce cereau alți oameni în alte îm-
 prejurări.

Căzând dela putere, reprezentanții celor
 două curente își atribuie reciproc vina că-
 derii.

Între organele celor două curente se dă o
 luptă înverșunată și nemiloasă, plină de ata-
 curi personale.

E atâta asemănare între criza acestui partid
 din Belgia și criza partidului creștin-social
 din Austria, ca să nu vorbim de criza unui
 partid mai aproape de noi.

E un proces firesc de descompunere provo-
 cat de inerția îndelungată; un proces de fer-
 mentație din care trebuie să resară însă forțe
 nouă.

Prin moarte la viață, e un adevăr care își
 are îndreptățirea nu numai în natură, ci și în
 viața partidelor politice.

Din Cameră. În ședința de azi s'a
 intrat în discuția pe articole a budge-
 tului ministerului de culte.

Discuția a fost foarte agitată, învîr-
 tindu-se mai ales în jurul chestiunilor
 confesionale și a congregațiilor cato-
 lice.

Pe urma discuției s'au ivit și „afa-
 ceri cavalerești”. Deputatul Kelemen a
 trimis martori deputatului Polónyi
 Dezső, fiul lui Géza, simțindu-se ofen-
 sat de-o întrerupere a acestuia.

Între alții a luat cuvântul și deputa-
 tul Lenghel Zoltán, care a atacat pe-
 dagogiile naționalităților, fiind „cuiburi
 de agitație” și a cerut statificarea lor
 dimpreună cu înființarea unei pedago-
 gii la Zelan.

În răspunsul său, ministrul de culte
 Zichy a declarat că statificarea peda-
 gogiilor naționalităților se va face dar
 numai pas de pas; în ce privește în-
 ființarea unei pedagogii la Zelan, va
 cere avizul consiliului comunal de-a-
 colo, apoi va hotărî în chestie.

Discuția se va continua în ședința
 de Luni.

O scrisoare a d-lui Goga.

Domnule Redactor,

Vă rog să binevoiți a publica următoarele lămuriri de ordin personal, pe cari în calitate de colaborator la ziarul „Tribuna” mă socotesc dator a le da, pentru orientarea publicului cetitor:

Fiind pătruns de credința, că publicistica noastră numai atunci își face datoria când discută chestiuni de ordin principiar, săvârșind astfel munca unei propagande de idei, mi-am manifestat la diferite ocazii amărăciunea împotriva atacurilor personale, cari văzând lumina tiparului, coboară nivelul discuției și îndușmănesc lumea, fără a aduce un serviciu real opiniei publice.

Potrivit acestor păreri, am încunjurat totdeauna în scrisul meu chestiunile personale și m'am năzuit să păstrez seninătatea, de care trebuie să fie călăuzit orice condei în căutarea adevărului. De aceia am rămas desgustat de tonul injurios, de ploaia de insulte, cari inundă de o vreme încoace o seamă din tiparele dela noi. Mi-am dat seama, că în acest chip se creiază o atmosferă imposibilă, în care ura oarbă înlocuește judecata limpede și în care pornirile curate ale sufletului sunt înăbușite de chătutul răgușit al patimei. În astfel de împrejurări când combatanții vin pe arena literelor cu parul în loc de-a veni cu condeiul, nu mai are nici un înțeles să privești sau să te amesteci în aceste întreceri.

Mărturisesc, că unul din motivele cari m'au determinat să rămân și pe mai departe colaboratorul „Tribunei”, a fost seninătatea cu care a înfruntat acest ziar potopul de injurii și batjocuri deslănțuite din partea unor adversari, cari își pierduseră de mult calmul și obiectivitatea. În această însușire am văzut un ascendent moral și-o incontestabilă superioritate culturală. Cred, că această linie de conduită trebuie păstrată și în viitor, pentru a face din gazetărie un mijloc de educație a mulțimii și-a nu degrada acest frumos meșteșug la meseriile îndrumate de mici interese personale.

De aceia trebuie să declar, că consecvent credințelor din trecut, nu pot împărtăși părerea exprimată în articolul recent al domnului Sever Bocu: „In chestie personală”, în care se fâgăduiesc publicului „biografii” de ale dușmanilor acestui ziar.

Înțeleg legitima indignare a d-sale în fața insultelor ce i-s'au aruncat și pentru cari are datoria firească să-și ia satisfacție, dar nu înțeleg de ce ar trebui să se urmeze și în coloanele ziarului „Tribuna”, rețeta organului „autorizat”, ale cărui expresii sunt în adevăr o inovație în publicistica noastră. În acest chip ne-am nămolit până în gât în trivialități și am isbuti în cel mai scurt timp să ne facem de ris. Lăsați deci, vă rog, acest mijloc admirabil de-a servi interesele neamului pe seama aceluia, cari crezând în dogma răbdării fără hotar a publicului nostru, îngrămădesc nedreptate peste nedreptate și batjocură peste batjocură. Lumea obiectivă poate alege adevărul din scrisul nostru liniștit și nu e nici o nevoie să ne subliniem

convingerile cu injurături, tradând și prin aceasta influința vecinătății ungurești.

Aceasta e părerea lumii nepărtinitoare, care rămâne consternată în fața epitelor strașnic de colorate ale antagoniștilor acestui ziar și cred, că d. Bocu numai răpit de-o explicabilă revoltă s'a lăsat ispitit un moment de logica adversarului, făcând amintita făgăduință. A nu o îndeplini însemnează a da dovada unui calm, pe care trebuie să-l păstreze orice muncitor în ziaristică și care, cum spuneam, e una din însușirile „Tribunii” zilelor noastre.

Primiți, asigurarea stimei ce vă păstrează:

Sibiu, 15 Iunie.

Octavian Goga.

Apreciez dorința d-lui Goga și-mi voi da silința să păstrez seninătatea „Tribunei” și pe mai departe. Călăuzit de aceleași principii, ca și d-sa, am suferit și până aci atacurile neomenoase cari tind la distrugerea mea personală, pentru singura vină, că mi fac datoria la acest ziar. Dar s'a umplut paharul și a devenit insuportabilă situația.

Eu de altfel am tras la bara judecătorească pe calomniatorii mei.

Ținem, să facem deci declarația, că la injuriile ce ni-le aduce organul autorizat prin pana directorului și a versicatorului ei, condei simbriaș, adus din altă țară, nu vom răspunde în „Tribuna”.

Facem însă răspunzător pentru desfășurarea ce vor lua certurile pe șefii comitetului național, cari întârzie să pună capăt banditismului gazetăresc, care-și face mendrele în organul autorizat al comitetului.

Sever Bocu
redactor la „Tribuna”.

Declarație.

Ni-se cere publicarea următoarelor:

Subsemnații, între cari și foști elevi ai d-lui Goldiș, desaprobăm procedura fostului nostru profesor, de a confunda afacerile D-sale personale, cu afacerile publice românești.

Orlat, 15 Iunie.

Nicolae Comaniciu, Emilian Stoica, I. Comaniciu, Daniil Săroiu, Ioan Bratu, Augustin Șandru, Valer Pană.

Scrisori din București.

Cum uităm. — Primirea ofițerilor ruși. — Moartea lui Suvarov. — Italienii și Liga culturală.

București, 3/16 Iunie.

Ziarele publică rapoarte amănunțite despre primirea ce s'a făcut la Galați și Brăila misiunii rusești venite să aleagă locul unde se va așeza monumentul generalului Suvarov. A fost o primire călduroasă, am putea zice frățescă. Oaspeții ruși au fost obiectul unei frumoase atențiuni din partea populației celor două orașe. Corpul ofițeresc, ca și autoritățile civile, au primit pe oaspeți cu bunăvoință pe care un prieten și-o manifestează față de prietenul său venit să aducă prinos amintirii unui viteaz al neamului lui.

Citind rapoartele despre primirea ce li-s'a făcut ofițerilor ruși, îmi vin în minte discu-

țiile cari au avut loc la congresul lizei. membru a cerut să se facă ceva în amintirea răpirei Basarabiei, pe care lăcomia moscovită pus mâna, drept recunoștință pentru sângele vărsat de vitejii români sub zidurile Plevnei spre a salva „cauza creștină”, pe care a hrăpăreț neam a confundat-o totdeauna cauza sa.

I-s'a răspuns însă — și bine i-s'a răspuns — că aniversarea răpirei Basarabiei este de jale, o zi, care numai curaj și avânt poate insufla în inimile Românilor. Astăzi zilele nu trebuiesc sărbătorite, amintirea evenimentelor petrecute trebuie păstrată în sufletul nostru, ca un crud memento ce ne-au păstrat străinii totdeauna.

Felul cum au fost primiți ofițerii ruși în aceste zile, e o dovadă că părerea acestor le împărtășește poporul românesc întreg. S'a arătat oaspeților străini că — cu toate viturile primite dela dușmani și dela prieteni — neamul românesc are încredere în forțele sale și, încrezător în puterea sa de viață, merge cu curaj înainte.

Vizita ofițerilor ruși a făcut să se vorbească și despre evenimentele dela 1789 și împrejurările, în cari generalul Suvarov și-a găsit moartea.

Împăratul Iosif al doilea al Austriei, în alianță cu împărăteasa Ecaterina a Rusiei pomenea să ocupe Moldova.

Faptul acesta inspiră serioase îngrijiri și în vederea vodului Munteniei Mavrogheni, care se lăsa pentru asigurarea țării sale, să dea tot sprijinul Turcilor, cari în orice caz au fost totdeauna mai de bunăcredință decât creștinii. Înțelegerile planurile lui Mavrogheni, trupele austriace și vâlesc în Muntenia, sunt însă respinse de țara adunată în grabă a domnului muntean care își concentrează forțele la mănăstirile Sărat și Cozia, pe cari le preschimbă în forțe.

În timp ce Mavrogheni luptă vitejește pe lăptășii turcești suferiră însă mai multe înfrângeri din partea oștilor aliate. Turcii fură învinguți la Focșani în ziua de 21 Iulie 1789 de către țara condusă de Suvarov. O altă înfrângere suferită la Mărtinești din partea oștilor austriace, iar la Rîmnicul-Sărat, în lupta ce urmat după unsprăzece zile, Turcii fură zdrobiți, spre adâncă părere de rău a vodului muntean, care-și pusese toată nădejdea în biruința Turcilor. Lupta dela Rîmnicul-Sărat a fost una dintre cele mai înverșunate. Douăzeci de mii de oameni își aflară aici moartea. Turcii pierdură întreaga lor artilerie și o sută de steaguri. Pentru vitejia și curajul manifestat în această luptă, Suvarov a fost ridicat la rangul de conte și i-sa dat titlul de „baron”.

Nu mult după aceste evenimente, generalul Suvarov își găsi moartea tocmai în lupta dela Rîmnicului, pe malurile căruia tatăl său găsi o victorie atâta de strălucită. Căci generalul Suvarov fiul comanda, în 1811 o divizie de muntean dela Dunăre. Într-o seară, ajungând pe malurile inundate ale Rîmnicului, fără a avea primejdia ce-l amenința, el intră cu un regiment de pe acele vremuri în valuri, voind să treacă pe orice preț. Îndrăzneala i-a fost fatală, căci își găsi moartea în valurile

Liga culturală a ținut să ia parte la aniversarea toarea Italiei într'un chip cât se poate de potrivit. Dl. N. Iorga, secretarul general al acestei instituțiuni a publicat din partea sa un tratat de istorie a Românilor, cu privire la raporturile ce au existat între țara noastră și Italia. Cartea apărută în limba noastră este trimisă institutelor de cultură din Italia, precum și fruntașilor viteji ai țării surori.

Acest nobil dar a fost primit cu multă satisfacție de frații italieni, cari au și manifesteze recunoștința pentru felul în care românii au știut să-și manifesteze în aceste zile de sărbătoare simpatia față de dânșii. Liga culturală sosesc zilnic zeci de scrisori trimise din partea aceluia cari au primit în toate aceste scrisori, cari vor apărea în broșură, se manifestează o adâncă simpatie față de poporul românesc. Iată ce scrie redactorul bibliotecii muzeului din Pa-

Sunt datorii a vă exprima d-voastră și membrilor acestei onorate Ligi cele mai vii simțămînturi pentru darul operei „Breve Storia Rumeni” dedicată din cele mai alese simțămînt de amabilă frăție poporului italian în timpul când sărbătorește 50 de ani dela pro-sa unitate.

Sunt foarte sigur că omagiul învățaților români, interpreți adevărați ai sufletului popular în chip cordial bine primit de orice patrie italian și va rămâne cu valoarea sa de oreal istorică, pentru a mărturisi și a strînge legăturile care îmbrățișează neamurile latine. Cu considerație deosebită, directorul bibliotecii muzeului civic din Padova,

Andrea Moschetti.

Anarhia din Bucovina.

De I. Grămadă.

Românii din Bucovina — țărani și intelectuali — sunt așa cum i-a crescut presa noastră ospitalieră pentru orișice hârțuță iscălită. Aceea să nu ne mirăm că țărani noștri, din penii cei pașnici de mai înainte, s'au preluat în timpul din urmă în acuzatori neîncrezători ai boierilor și ai preoților, apoi ai învățătorilor și a celorlalți funcționari, cari la noi lor îi imită pe țărani. Presa li-a îngăduit totul, căci intenția ei n'a fost ca să-i răzvălească și să formeze o opinie publică, ci ca să răzvălească toate instinctele ascunse ale inimii inconștiente. Pentru aceea s'a deslușit o ușă largă la redacție pentru orișicine; de aceea conducătorii presei noastre au întreburi și întrebunțează și acum un stil vulgar, brutal, uneori înfiorător de grosolan, prin se adresează multimei bete de plăcere să vedea sfîșiat ceea ce avea sfînt mai înainte.

Cînd iei în mână o foaie din Bucovina, îți dă impresia că acolo nu-s nici directori, nici redactori, nici corectori, ci numai zefari. Într-unu, în corpul jurnalului, vei afla toate stările de pe lume: când tragice, când vesele, când catonice, când destrăbălate, cinice, dar ales injurioase și pline de germanisme, chiar de cuvinte germane cu terminațiune românească.

O anarhie curat americană! Forma aleasă a marelui, ideea sănătoasă, îndreptătoare de zădărnici? acelea-s pentru reviste! În jurnale mai ales în toiu al alegerilor — apar articole scurte, ba chiar numere întregi pline de exaltații, de litere groase, tipărite cu roșu ca să impresioneze și ca pe firmele strigătorilor de război. Coloarea roșie a literilor e ultima emanație a geniului bucovinean.

Presă aceasta pestilențioasă, corumpătoare de moravuri și otrăvitoare de suflete se întinde gratuit multimei în sute și mii de exemplare, până la al cincilea și al șaselea număr! Dar vei încerca tu om de omenie să scoți un număr sau o revistă cinstită, deschizătoare de noi mai liniștite, mai sănătoase: publicația „Gazeta” pieri la al 3-lea număr, căci vulgul nu se născodă jurnalele, deoarece îi deprins să capete gratuit. De aceea a dispărut oreal poporal „Deșteptarea”, de aceea e în datorii „Gazeta mazărilor”, dar mai revistele noastre „Junimea Literară” și „Gazeta”. Ei, dacă ar fi poate și ele „moderne” ar lua după celelalte surori periodice din țară cine știe de n'ar curge banii la admindicație!

ales două cuvinte — *poporul și nați-* cari ar trebui rostite mai rar, se iau des în deșert de cătră speculatorii pașnici noastre; aceste două sunt titluri fructuoase și de aceea jurnalele noastre se desesc cu predilecție: „Voința poporului”, „Glasul poporului”, „Apărarea națională”, „Unirea națională” etc. etc.

Judecând după titlu, crezi că la noi domnește cel mai larg democratism, înfrățit cu naționalismul cel mai intransigent.

Un jurnal zilnic nu-l avem, și l-am putea scoate, de-ar fi înțelegere între noi și puțină tragere de inimă, dar pentru aceea fiecare stare, sau mai bine zis fiecare castă, are organul său. Preoții scot „Candela”, o revistă științifică scrisă într-o limbă românească pe care n'o mai află nicăfri, iar pentru trebile politice au două jurnale: „Viitorul” și „Asociația clerului”. Învățătorii au organul lor oficios „Școala” pentru chestii pedagogice, pentru cele politice însă se inspiră din „Glasul poporului” și din publicația germană „Neue freie Lehrerzeitung” condusă de un destoinic ziarist, domnul Chisanovici, deputat în dietă. Cea mai mare parte din funcționari s'a grupat în jurul „Unirii naționale”, iar cantorii (cântăreții de strană) doriau mai dăunăzi să editeze și ei monitorul breslei lor, în care să-și cânte aspirațiile nestingheriți de nime „Foaia Poporului”, fostul organ al partidului național decedat, a devenit „organul — Românilor din Bucovina!” Numai țărani n'au gazeta lor, căci de-ar avea-o n'ar abona „Poporul” lui G. Alexici din Budapesta.

Această sumedenie în jurnale de toate colorile și nuanțele e expresia firească a stărilor noastre sociale, cari sînt organizate în societăți deosebite, un obicei luat dela Nemți, învățătorii noștri cu un spirit de asociație foarte dezvoltat. Pălimarii (crâșnicii, paracliserii) au societatea lor proprie; tot astfel cantorii, învățătorii, preoții, advocații, medicii, inginerii, membrii emeritați ai soc. „Junimea”, iar acum în urmă s'au organizat și profesorii secundari într-o S. P. S. R. Studenții au chiar cinci societăți în țară, și două în alte orașe din imperiu: la Graț, și în Viena, aici însă la un loc cu Ardelenii. Țărani posed și ei două societăți politice, cari dorm, dar există. Poftiască cineva și spuie că nu sîntem organizați în fața dușmanilor noștri, dacă-i dă mâna!

Toți acești sodali ai diferitelor asociații și-au făcut educația națională în cele șapte societăți studențești, cu statute deosebite, cu rude și cu clici deosebite, fiecare cu alt spirit, cu altă mentalitate și cu alte interese. A, e foarte nostim acest caleidoscop național mai ales cînd pornește a se mișca pe timpul alegerilor: e în stare să-ți producă cele mai hazardate și mai paradoxale combinații de figuri și grupări.

Și cînd numeri acum toate societățile, toate grupările și publicațiile periodice și cântărești zgomotul ce-l fac, — nu activitatea lor — îți vine a crede că sîntem cel puțin 3 milioane de oameni, cu școli medii naționale, cu o țărănime bine înțolită, cu o numeroasă clasă de mijloc a meseriașilor și a comercianților, și că avem o serioasă și indestructibilă cultură națională b. o. ca Polonii din Posen.

Cine va pune oare odată capăt neastîmpărului acestui furnicar de indivizi cu tendințe centrifugale? Mai înainte se întâmplă că mai trăsnea și fulgera din cînd în cînd dl Iorga dela Văleni și ne liniștiam pe o clipă; acum nu mai ajută nici cuvîntul dlui Iorga, doar un mare dezastru național să vie să ne desmeteciască. Și acela pare să fie foarte apropiat, căci bancrotul tuturor băncilor e așteptat cu groază din zi în zi. Politicianilor însă nu le pasă: după dînșii potopul!

Un slujbaș în 1909.

de Vasile Savel.

Concetățenii mei sunt oamenii cei mai fericiți de pe lume. Pe ei nu-i frămîntă nici o idee, nu-i tulbură nici un gând de mai bine. Pășesc tacticos pe strada Mare, se opresc și discută interese casnice, afacerile culinare ocupînd un loc de frunte. Intrigile orașelului le cunosc în cele mai mici amănunte și viața casnică a fiecăruia e descusută, tîlmăcită și răstîlmăcită, reluată dela început de fiecare, căci fiecare are de adăugat nota lui «personală» și se ascultă unii pe alții, cu o răbdare într'adevăr uimitoare.

Din somnul acesta hibernant, se deșteaptă rar de tot: odată la patru ani —, coincidență fatală, epoca alegerilor generale. Dacă guvernul e slab, le poate grăbi deșteptarea la trei s'au chiar la doi ani. Atunci sunt furioși, dar totuși, alegerile, la noi, își au și ele dulceața lor...

Ocupațiile mele nu-mi îngăduie să părăsesc prea des capitala, de aceea am să vă povestesc o întâmplare de acum doi ani, pe care și mie mi-a povestit-o, la un aperitiv, cuconu Iorgu, de șaisprezece ani pensionar. Aceasta însă nu trebuie să mire pe nimeni, deoarece orașul meu, e orașul pensionarilor. 250 alegători la colegiul al doilea, din care 150 sunt pensionari. Decanul lor, e o cucoană care ia pensie de 36 ani. Statul nu a prevăzut cazurile, cînd ar trebui să se iee pensie la pensie...

Acum o lună, spunea cc. Iorgu — vine în Foltini, ca medic al județului, doctorul Bărbulescu, numit în locul drului Heissenwart, care trebuia să iasă la pensie la întâi Octomvrie. Dar la București nu i-s'au făcut hârțiile, așa că vechiul nostru doctor rămânea fără leafă până la 1 Aprilie. Și nedreptatea era cu atât mai mare, fiindcă celalalt atît aștepta: să vie și să ia slujba omului nostru...

Dr. Heissenwart — ce să facă? alergă la primar, la deputați, la senatori, la Prefect, stăruiți în dreapta, în stînga, în sus, în jos, pace! nimic...

Pe de altă parte, Dr. Bărbulescu își închiriasse cea mai mare casă din oraș și trei zile de-arîndul, cotingele, i-au adus calabalicul dela gară acasă.

Ce-și spunea el? «Acuma tai și spinzur, scot eu cheltuielile dela pîrlitii ăștia!»

În oraș, neliniște mare. Copiii raportau părinților cele ce auzeau că se petrec în casa noului doctor (se spunea că are legături și cu Mamona), iar funcționarii cînd eșeau dela slujbă, trebuiau să treacă pe lângă casa drului Bărbulescu, care tot nu mai isprăvea cu așezatul mobilelor.

Telegrafistul dela gară, telefona la fiecare sosire a trenului, adică de trei ori pe zi, telegrafistilor dela poștă, că «tot n'a venit încă». Aceștia telefonau la rîndul lor la Prefectură, la Primărie, la cariere și dlui W. Eiser că, «tot n'a venit».

Două săptămîni, cucoanele mai cu seamă, n'au putut dormi. Era o fierbere nema pomenită.

După două săptămîni, doctorul Bărbulescu, se plimbă pe peronul gării și așteaptă trenul de 5 seara. E cam obosit și pare enervat.

Telegrafistul dela gară, radios, vestește pe cel dela poștă că «în fine!» Acesta, raportează celor trei administrații că... «în fine». Peste cinci minute cetățenii și mai ales cetățenele, respirau ușurate că... «în fine».

Peste zece minute un public neobicinuit de numeros era în gară, cum e la iarmarocul dela Sf. Ilie, cînd vine în localitate panorama lui Braun.

Un șuerat lung, un șuerat plictisit, anunță sosirea trenului. Publicul tresare... Cucoanele șoptesc, domniile se opresc în loc și așteaptă.

Tunul, trenul acela veșnic ostenit, trece prin fața gării și se oprește.

Din unicul vagon întâi — a doua, coboară nevasta doctorului. Sute de ochi se opresc asupra ei, dar ea nu bagă în seamă. Pe cînd coboară și copiii dlui, șapte copilași drăguți, cu obrăjorii rumeniți, sănătoși. Cei mai mărișori sar în jurul «tatucului» pe care nu-l văzuseră de mult. Bona, coboară cu cel mai măruntel în brațe.

Cucoanele se uitau mirate. Domniile priveau speriați. Bine, spuneau ei, unul, doi, fie și trei, dar șapte!... Asta n'o puteau înțelege.

Telegrafistul dela gară, comunică celui dela poștă: șap-te, rar și apăsat.

Casieria, primăria și prefectura au fost înștiințate imediat: șap-te.

Funcționarii își puseră condeile după ureche și discutau cu aprindere «evenimentul».

▼▼▼ **ANUNȚURI!** ▼▼▼

se primesc cu prețuri moderate la administr. >Tribunel<.

AJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografiile și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

D. W. Eiser, se scarpină după ceafă: Asta ticăloșe mulți parali, ari cupchii mulți...

Cucoanele erau scandalizate. Un doctor să aibă atâția copii, dar atunci la ce mai e doctor? se întrebau mirate cele mai tinere, care în taină nădăjduiau că... dar ce are a face!

Doctorul Bărbulescu își vede de serviciu, în schimb doctorul Heissenwart, nu mai are astâmpăr. Și când dezesperarea provincialului nu mai are astâmpăr, el își face bagajul — câteva bilete de recomandare — și pleacă la București.

Zis și făcut. Doctorul Heissenwart pleacă în Capitală și după trei zile se întoarce acasă, liniștit, radios, ca unul ce «reușise».

A cincea zi venită două decrete: dr. Bărbulescu era mutat în altă parte, iar dr. Heissenwart era numit, până la regularea drepturilor de pensie, medic primar în orașul meu.

De năcaz dr. Bărbulescu își comandă imediat cărți de vizită:

Dr. I. B. GHINION

pe care le depuse la cunoscuți, iar seara dădu un banchet, și înu următorul toast la șampanie:

«Domnilor,

«De când sunt medic, nici-odată n'am stat mai mult de șase luni într-o localitate. Adesea, am fost mutat după trei, două și chiar după o lună dela stabilirea mea într'un oraș.

Fiindcă nici aici nu m'am putut stabili, m'am hotărât să-mi dau demisia. Plec la țară, la moșia mea.

Vă las cu bine, iubii mei, și vă mulțumesc de dragostea ce mi-ați arătat».

Se șculă și plecă lăsându-i pe toți în uimire!

Dar: Onorabili mei concetățeni au făcut mult haz de această «întâmplare» pe care astăzi de sigur au uitat-o, își duc mai departe viața lor fâcnică, lipsită de bucurii, lipsită de emoții, oameni fericiți, fericiți rasă de pensionari.

Statificarea școlilor normale.

În decursul discuției asupra bugetului ministerului de culte care s'a terminat ieri, în general, s'a cerut din partea unor deputați statificarea școlilor normale din țară. Față de această dorință, ministrul de culte Zichy, a făcut ieri o declarație, care ne privește de aproape și pe noi. Ministrul, care în discursul său de program a accentuat necesitatea stăpânirii culturale ungurești în această țară, a declarat că școalele normale nu se pot statifica deocamdată, deși ar dori-o aceasta și el, din lipsă de bani.

Contele Zichy și-a mângăiat însă conștiința cu nădejdea că nu peste mult va înființa statificarea evaluativei învățătoarești, adică, toți învățătorii cari au terminat cursurile pedagogice în vre-o școală normală confesională, vor fi siliți să depună examenul de evaluare în fața unei comisii numite de guvern.

Prin aceasta contele Zichy ne pune în perspectivă un nou atac împotriva culturii noastre naționale și ne așează într-o situație similară cu cea creată de legea lui Apponyi. Pentru că este foarte evident, că în urma acestei statificări a examenelor de evaluare învățătoarească, va trebui să se introducă în toate școalele noastre normale un nou program de învățământ, în care învățarea limbii ungurești ar trebui să câștige un rol preponderant. Învățătorii noștri, trebuind să se trudească într-o învățare a limbii ungurești, vor fi siliți, asemenea viitorilor lor sărmani elevi români, să-și negligeze într-o parte studiile de limbă

și literatură românească și de aprofundare a chestiunilor de educație. Acea comisie numită de guvernul unguresc, în orice caz, va forma o strajă neadormită a ideii de stat maghiar, iar bieții noștri candidați de învățători, vor fi clasificați nu după cunoștințele lor de pedagogie, ci după gradul de pătrundere a «ideii». La aceste examene de evaluare se va sili ca și în școalele populare, conștiința românească a candidaților.

Unde este însă mai mare perfidia? Ca și în legea lui Apponyi, ministrul actual vrea să lase și pe mai departe, ca susținătoare a școalelor, confesiunile, creând și prin această lege o duplicitate insuportabilă pentru noi. Vom contribui și pe mai departe la susținerea materială a școalelor noastre normale, dar nu vom contribui cu nimic în cele sufletești. Vom da banul nostru muncit, dar cultura națională ungurească va trebui să domineze aceste instituții spre coruperea spiritului nostru românesc. Se va crea deci și cu acest prilej anomalia cunoscută a luptelor noastre naționale, că noi plătim birul nostru bănesc totdeauna și nu primim nimic în schimb, ba dimpotrivă, se atentează la cele mai sfinte bunuri ale noastre, prin acești creștari nenorociți ai noștri.

Voința ministrului, se înțelege nu este încă lege, dar după cât cunoaștem mentalitatea tuturor guvernelor ungurești cari pururea au lucrat la surparea existenței noastre naționale, ne putem aștepta, și în privința aceasta la un atac nou împotriva noastră. Ne putem aștepta, ca peste câțiva ani, dascălii noștri să fie trecuți prin sâta păcătoasă a unei comisii numite de guvernul pururea credincios ideii de stat maghiar, ne putem aștepta la aceasta, în toamă cum peste câțiva ani vom putea saluta în mijlocul nostru biserică gr. or. cu limbă ungurească, în care frumoasa noastră limbă liturgică va fi înlocuită cu nodurosul idiom al lui Arpađ; un lucru pe care contele Zichy nu-l poate face acum, deoarece credincioșii maghiari gr.-or. sînt încă prea împrăștiați, dupăcum spunea ministrul în Cameră.

Scrisori din Iași.

Congresul medicilor. — Congresul cercurilor comerciale și industriale. — Statuia lui M. Kogălniceanu. — Ce e cu statuia lui Cuza?

«Asociația generală a medicilor» și-a ținut anul acesta în Iași al XV. congres anual. Totuși numărul congresiștilor nu s'a ridicat la 130. Credeam să dau o dare de seamă amănunțită, bogată, impunătoare. Nu s'a putut. S'au discutat chestiuni deosebite, destul de importante — însă cu atâta pașimă, cu atâtea aluzii răutăcioase de persoane, în fața unui auditor atât de indiferent și pățimaș, încât pana mea a refuzat să le urmărească în expunerea lor amănunțită. Mă voi mărgini deci să le rezum în memoriile și desideratele ce s'au votat.

— Întru ce privește chestiunea «apărării țării împotriva primejdiei de holeră și ciumă» iată ce s'a hotărât. Să se înființeze laboratoarele prevăzute de legea sanitară nouă; să se întreprindă lucrări de apă și canal în orașele amenințate de molime; să se completeze instalațiile din porturile mari, amenințate de holeră; să se facă demersuri pentru a se ajunge la o înțelegere cu statele vecine în privința supravegherii râurilor și fluviilor limitrofe.

Discuțiile raporturilor asupra «legei sanitare și foloasele ei» — Dr. Sion, — «raporturilor ce

trebuie să existe între medici și celelalte organe administrative și judiciare» precum și a chestiunilor de interes mărunț, au fost quințate în 3 moțiuni votate în unanimitatea membrilor prezenți. Iată-le: Soarta medicilor funcționari critici și ca atare se invită comitetul central «Asociației» să facă toate demersurile ca legea sanitară să fie aplicată și în ce privește gradul de studii. Să se egaleze lefurile medicilor de spitale și orașe, cu aplicarea gradurilor respective la chile salarii de 500 lei. Cursurile de perfecționare ale medicilor să rămâie facultative. Ministrul de interne să dea din vreme publicat textul întreg al modificărilor legii sanitare, pentru ca corpul medical și «Asociația» să-și poată da avizul. În viitoarele congrese, chestiunile științifice să fie fixate pentru o singură zi, rămânând ca celelalte să le ocupe discuțiunile de interes profesional.

Tot în aceleași zile, în sala Teatrului Național a avut loc și congresul «Cercurilor comerciale și industriale». Au luat parte peste 4000 de membri, adunați din toate ținuturile țării. Trebuie notat — nu cu destulă îngrijorare — felul în care au înțeles congresiștii să discute cele mai semnate probleme economice ca: frământările noastre actuale: problema monopolului cărbunilor a cooperativelor și a repaosului duminical etc. Și doară s'au perindat la tribună zeci de oratori. Nu vom căuta să criticăm Vom spune însă că, în atmosfera unei astfel de stări înaintate, orice progres, orice pas către mai bine, e gest de uriaș. S'a putut vedea în congresul acesta Iași *marele dușman* al propășirii noastre economice: ipsa de cultură, lipsă de orientare, ignoranța ori căruia interes general.

Dar să dăm cetire moțiunii generale votate în unanimitate și care sunt următoarele: Numărul impunător a 4000 de gasuri!!!

«Membrii cercurilor comerciale și industriale din România, întruniți în al II congres în zilele de 29, 30 și 31 Mai 1911, în urma deliberărilor urmate asupra punctelor conținute în programul congresului, au votat în unanimitate următoarele desiderate:

1. Desființarea comerțului ambulant, el fiind păgubitor nu numai comerțului stabil și al producătorilor, dar și consumatorilor, cari sânt înșelați.
2. Desființarea actualelor taxe de licență pentru locuirea lor cu taxe pe consumație.
3. Modificarea repaosului duminical, acordându-se un repaos de jumătate zi, în sensul Aurelian.
4. Desființarea legii monopolului cărbunilor și proclamarea libertății absolute a comerțului.
5. Modificarea sistemului de administrație a cooperativelor, cari vor fi puse sub administrație proprie și conducerea comercianților.
6. Modificarea legii fiscalului în sensul ca taxele mai mici de 100 lei să nu fie supuse la taxa de timbru, precum și simplificarea și reducerea taxelor.

Zilele acestea, în fața palatului Universității noastre, s'a ridicat definitiv statuia vîntului bărbat politic Mihail Kogălniceanu. E destul de mare. Nu însă atât, cât să simbolizeze unitatea și solidaritatea a omului ce-a intrupat-o. E ca alături de el, în sărăcia voită a pietrelor, să se cîntesc soclul, în gestul acela, hezitând să-și ia ceva din sila deprimantă a omului ce se simțea slobod în faptele sale, ce n'a avut noroc să se bucure în toată mulțumirea sufletului de opera titanică ce-o plămădise; e ceva rîsul amar al aceluia ce înțelege lumbră și caută să-l arunce orgoliul unei dorințe. E modest monumentul. De-o modestie unii îi jignește. Ce straniu știm să munca înaintașilor noștri!

Pe când Anglia nu mai găsește prin marmoră scumpă în ape, ca să clădească monumentul Reginei Victoria; pe când Italia toată priceperea ei arhitectonică în ridicarea monumentului lui Victor Emanuel; noi, românii, purtătorii celor mai înaintate idei, ce îndrăznește concepții de viață și cinstim noi, șampionii culturii mondiale la poartă necatului Orient; noi, coborătorii celui mai pur popor din lumea veche; noi, cum știm să mărîm munca celor ce ne-a făurit România azi?

în fața Conacului, la care au luat parte peste 5000 de oameni.

Răscoala din Albania și monarhia noastră. Ministrul austro-ungar la Constantinopole, contele Pallavecini, conform misiunii sale, a avut în zilele din urmă două întrevederi cu ministrul de externe al Turciei, Rifaat Pașa, cărui i-a comunicat dorința monarhiei noastre ca guvernul Turciei să potolească răscoala din Albania prin o politică de conciliantă.

Se pare că demersurile diplomatice ale monarhiei noastre au avut efect. Din Constantinopole se telegrafiază anume, că guvernul va căuta să pună capăt răscoalei pe cale pașnică.

Guvernul Turciei oferă răsculaților amnestie generală pentru toți aceia cari în răstimp de zece zile vor depune armele, și le promite Albanezilor însemnate sume pentru ajutorarea lor economică.

Inceputul l-a făcut Sultanul, contribuind cu 10.000 punți.

Cum însă dezarmarea implică și extradarea armelor, iar aceasta e socotită de Albanezi drept pierderea onoarei naționale, se prea poate ca această condiție să fie o piedecă mare în calea potolirii răscoalei.

Ministrul de externe al Turciei într-o notă diplomatică a adus la cunoștința marilor puteri năzuințele ei împăciuitoare, rugându-le să intervină pe lângă curtea din Montenegro, să observe o atitudine corectă și să se ferească de orice amestec în răscoala din Albania.

„Kölnische Zeitung” e informat că Germania a primit nota aceasta cu simpatie.

INFORMAȚII.

ARAD, 17 Iunie n. 1911.

„Literații” autorizați.

Nu vorbim de autorii recunoscuți, ca d-nul Caragiale și tovarășii săi, ci ne gândim la cele câteva potâi nărunde, aduse din București, ca să învețe pe dl Goldiș limbă și literatură românească. În loc de a sta binisor la blidul cu osciorul de ros, ce li-se svârle ca răsplată a muncii lor nepricupite de bieți diletanți ai condeiului și de aventurieri ai norocului, iată-i etalându-și erasa ignoranță și amestecându-se în trebile, unde oala nu le fierbe. Lipsiți de cuviință, ei ridică glasul pitigăiat, în vre-un colț al autorizatului, insultă, în strofe idioate sau în fraze obraznice, persoane venerabile din societate și fac orice servicii de mercenariși, după indicațiile acelor, cari, ca pe niște iresponsabili ce sunt, îi folosesc de paravan. Acești naufragiați ai condeiului, — zgura intelectualității și a presei din București, — cari s'au intrămat nițel sub binefăcătoarele aripi budgetare ale autorizatului, își arogă acum la noi, în neamul ăsta de Botcuți, drepturi de conducere alături, sau în runtea comitetului, dreptul de a se rînji în contra „Tribunei”, de a pișca pe unul de pulpană, pe altul de unde poate și de a spune o necuviință scabroasă la adresa dlui Oncu, sau de a încerca să măsoare cu dispreț pe dl Goga. Hârâiala asta din grajdurile autorizate a trecut acum și pe tărîmul literar. Indivizii aceștia, cari nu există decât în domeniul parazit, s'au încercat să se lege de noi și în secțiunea insultelor, aduse de Zamfirescu literaturii ardelenă. Au aerul că ei sunt perfect încântați de dușmănia lui boier Zamfirescu în contra noastră și ar voi să ne dojenească fiindcă l-am numit „ilustru plagiator”. Și mai dăunăzi și-au luat avânt, să ne desmintă pe cestiunea plagiatului. Nu pentru destrăbălarea acestor tipi inculti și agramați, ci mai mult pentru cei dela spatele lor, vom spune aici, că dl Zamfirescu a fost prins de mult cu mâta în sac și descoperitorul plagiatului a fost nici mai mult nici mai puțin decât însuși criticul Gherea, care în frumosul său articol „Pesimistul din Soleni”, i-a dovedit toată nenorocirea. Ceeace a plagiat dl Zamfirescu textual era o serie de idei asupra lui Schopenhauer, luate direct în traducere românească din volumul lui I. Bourdeau, apărut la 1880 în Paris. Dealtfel la noi afacerea este celebră și ori și cine a putut ceti reimprospătarea ei în „Tara Noastră”, dela

1909, când dl Zoiliu Zamfirescu iarăși ne insultase idealul național și literatura noastră, în aplauzele tuturor scribilor-avortoni...

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță pentru mâine vreme mai uscată și mai caldă. Temperatura la amiazi a fost 22.7% Celsius.

— **Dela școala de fete din Arad** primim următoarul program al festivalului de încheierea anului școlar 1910/11 (5/18 Iunie, ora 4 d. m.):

1. „Cerescule împărate”, executat de corul elevelor.
2. *I. Mureșanu*: „Călușerul”, dans român, executat la pian de Sabina Oprean (cl. III), Maria Cure (cl. II) și Felicia Bălan (cl. III).
3. *G. Coșbuc*: „Cântec”, decl. de Hortenzia Trailescu (cl. I.)
4. *L. Streabbog*: „Vals”, exec. la pian de Alexandrina Muntean (cl. I.)
5. *Weber*: „Pe apă”, executat de corul elevelor.
6. *R. Eilenberg*: „Piesă de salon”, execut. la pian de Silvia Țăran (cl. II) și Maria Cure (cl. II.)
7. *I. Vlahuța*: „La vatra rece”, declamată de Marta Pincu (cl. III.)
8. *Mendelssohn*: „Clopoței de Mai”, exec. de corul elevelor.
9. *I. Murășan*: „Ardeleana”, dans român, exec. la pian de Veturia Mladin (cl. I.), Ofelia Balatescu (cl. III) și Letiția Coțoiu (cl. IV.)
10. *G. Coșbuc*: „Nunta 'n codru”, declam. de Sabina Oprean (cl. III.)
11. *I. Haydn*: „Menuette”, din Simfonia militară, exec. la pian de Sabina Oprean (cl. III.)
12. *I. Vorobchievici*: „Ce te legini, codrule...”, exec. de corul elevelor.
13. *O. Schmidt*: „Carnaval de Venise”, fan., exec. la pian de Veturia Mladin (cl. I.)
14. *O. Goga*: „Ruga mamei”, decl. de Zena Magoș (cl. IV.)
15. *M. Nicoard*: „Echo”, Vals român, exec. la pian de Maria Trăilă (curs compl.)
16. * „Timp frumos”, marș exec. de corul elevelor.

Comisar diecezan e P. C. Sa dl Roman R. Ciorogariu, director seminarial.

— **O rectificare.** Primim dela dl *N. Iorga* din Vălenii de munte următoarea depeșă:

„Declarațiile greșit redade, Cehan fugit, nu pungășit”.

Rectificăm în sensul acesta conversația cu dl Iorga, din articolul nostru sub titlul: Cehan.

— **La gimnaziul din Blaj** s'au sfârșit examenele verbale de maturitate Sâmbătă în 10 l. c. n. S'au anunțat 63 inși pentru maturitate (61 ordinari și 2 privațiști). Doi au fost relegați pe baza lucrărilor scrise, iar 61 au fost admiși la verbale.

Au reușit 11 cu eminentă, 8 cu bine. La examen de emendare din câte un studiu au fost relegați 11. Din mai multe studii au fost relegați 3 inși.

— **Universitatea săsească**, conform bugetului ei, în anul 1910 avea de cheltuit cor. 608.420; și anume pentru diferite școli luterane-săsești cor. 410.470; românești cor. 93.800 (gr.-or. cor. 87.400, gr.-cat. cor. 6400), ungurești cor. 82.600 (ref. cor. 46.000; rom. cat. cor. 36.000). Cifrele acestea sunt destul de grăitoare. Românii cu 15.35% din venit, suntem nedreptățiți nu numai față de Sași (67.60%) ci și față de Unguri (13.50% și în special e curat ridicolă suma de cor. 6400 (abia 10%) preliminară pentru școlile noastre gr.-cat. Că uniții nu suntem numai 10% din locuitorii fostului „Fundus regius” e evident, de altă parte însă ar fi foarte dureros dacă s'ar putea constata, că la nebăgarea noastră în seamă — pe lângă egoismul explicabil al Sașilor — ar fi contribuit cât de puțin și neglijența noastră! („Unirea.”)

— **Incoronarea regelui Gheorghe al Ang.** Din toate manifestările victii publice a Londrei se vede apropiindu-se termenul încoronării lui Gheorghe. Probele ce le fac persoanele vor avea loc la încoronare atrag public înenșpe spectator. Aproape nimeni nu vorbește decât de apropiatele serbări regale, la cari vor participa reprezentanții tuturor caselor domnitoare din Europa, precum și mulți alți curioși pentru spectacol ce îl va oferi încoronarea.

Pregătirile cele multe de până acum, de comunicate, tin în permanentă curiozitate pe lația Angliei, care urmărește cu viu interes știrile, referitoare la serbări...

Deja scumpetea, neevitabilă cu astfel de zii rare, se arată tot mai mult. Hotelurile, restaurantele ridică treptat prețurile, iar taxele triburilor ridicate pe străzile, ce le va parcurge curșănt sunt deadreptul fabuloase. Cel mai rău loc e de 24 cor. Se poate închipui la ce sună oribila dică un loc în rîndul întâi?

Ne anunțându-se participările așteptate de treprenori, teama unui faliment, apare în mîntătoare. Câte milioane aruncate, cari au menite să aducă îndoit. Câți oameni nu vor alege pe stradă, îngropându-și averea în speranța unui câștig însemnat?

Cu această stare a lucrurilor se ocupă ziarurile engleze, în legătură cu încoronarea.

— **O fabulă ciudată** ne trimite un colaborator necunoscut și considerîndu-o ca o curiozitate omenească, din domeniul versificării astăzi, o înregistrăm aici, mai ales în forma populară:

Foaie verde și-un amnar
Câte cioare și câți pari?...
Dacă câte-o cioară s'ar
Pune tot pe câte-un par,
O cioară ar rămânea
Fără par...
Iar de-ar șede
Câte două ciori pe-un par,
Rămânea-va așa dară
Un par singur fără cioară...

Iscălitura nu poartă decât inițialele: C. Cine poate fi criminalul, căci îl poftim să angajeze la „autorizatul”!

— **Advocat nou.** Primim următoarele: ononare a Vă aduce la cunoștință, că deschis *cancelarie advocațională* în Iliașăniș (Marosillye). Ilia, Iunie, 1911. *Dr. Chirilovicu*, avocat.

— **Sportul la chinezi.** Chinezul își totdeciama de sporturile europene, cari în de obicei prea împreunate cu pericole și scli. Gimnastica, alergările, vânătoarea, totul nu sunt tocmai agreate în China. Că felurile sunt în schimb toate pline. Cămul preferă distracțiile, la cari el poate liniște și le poate gusta mai în tihnă. De raritate specială se bucură în China luptă noaptea acolo — *lupta de greeri!* În această luptă micii greeruși se cântăresc, ca orșatori, după greutatea și mărimea lor. Ei vin cu sutele, se postează la mesele lungi, duelanții viitori stau încă, bine hrăniți în farfurii deosebite, ca într-o cetate. La deschide apoi meterezele, dă drumul și îi gădilă cu un fir de pai de orez, îi combatanți, cari sar unii în contra altor și se întărită de-abinele, până ce câte fiecare grup rămâne biruitor. În fața acestor male drăguțe, chinezii fac apoi prinșe pentru greerele, care speră să câștige și să vâlit în mare veselie, până ce arbitru un chinez autorizat, dă semnalul de început. Și interesant este, pe părții localului, în loc acest teatru de greeri, se lipese rezultatul acestui sport, primitiv și totuși anunțându-se cu unele podoabe de și culoarea eroilor greerimeii.

— **Evitarea unei mari catastrofe vlațiene.** Din Schwerin (Germania) se La sosirea aviatorului Dr. Wittenstein parte la circuitul german, s'a întâmplat cident, care ar fi putut să aibă urmări culabile.

Un public numeros, între care se milia marelui duce de Mecklemburg

astepta sosirea d-rului Wittenstei. La orele seara Wittenstein își făcu apariția. Aparatul său s'a deteriorat înainte de aterizare, dar n'a avut brusc la pământ, ci a plutit mai departe, îndu-și direcția spre locul unde se afla familia marelui duce. Aeroplanul venea cu mare viteză, astfel că membrii familiei marelui duce nu mai avu timp să se dea la o parte. O catastrofă identică cu cea din Paris părea inevitabilă. Din fericire însă aeroplanul se lovi cu dreaptă de automobilul marelui duce, care se postase în fața membrilor familiei. Aeroplanul căzu jos. În acest timp familia marelui duce a putut să părăsească locul fatal. Wittenstein a căzut din aeroplan, dar a scăpat teafăr.

Focuri mari. Săptămâna trecută a adus multe nenorociri de foc mai multor comune din comitatul *Bihorului* și *Sătmar*. În 7 Iunie a izbucnit foc în comuna *Pușlaca* (Poslak) și a durat de un vânt puternic și de o furtună ce a mai trecea peste sat, focul a mistuit rezolvat 20 case cu tot ce era în jurul lor.

În *Pomi Remetemező* (Sătmar) a fost foc în 3 Iunie, ziua la amiază, și fiind și cald, focul s'a lăsat cu așa putere, că în timp de 2 ore a nimicit 60 de case cu edificiile din jurul lor! Oamenii erau mai ales la lucrul câmpului. Până să vină acasă, au aflat pustia în curțile lor, — și din 60 case arse numai două au fost asigurate.

Că marea mulțime încă tot nu înțelege necesitatea asigurărilor și se lasă în știrea Domnului.

Examenul la gimnaziul român din Iași. Vor avea loc în următoarea ordine: *Mercuri*, 21 Iunie n.: cl. IV. Religia, Română și Geometria, cl. III. Latina, cl. II. Istoria naturală și Geometria, cl. I. Maghiara.

Joi, 22 Iunie: cl. IV. Maghiara, cl. III. Română și Istoria, cl. II. Latina, cl. I. Aritmetica și Geometria.

Vineri, 23 Iunie: cl. IV. Algebra, cl. III. Geografia, cl. II. Română și Maghiara, cl. I. Latina.

Examenul scripturistic cu privației:

Sâmbătă, 24 Iunie: cl. IV. Germăna, cl. III. Aritmetica, cl. II. Religia și Geografia, cl. I. Română.

Examenul verbal cu privației:

Luni, 26 Iunie: cl. IV. Istoria, cl. III. Maghiara, Germăna și Geometria, cl. II. Aritmetica, cl. I. Istoria naturală; cl. I.—IV. Cant.

Marti, 27 Iunie: cl. IV. Latina și Geometria, cl. III. Religia, cl. I. Religia și Geografia.

Pe *25 Iunie st. n.* examen cu cl. III. și IV. la *Centenară*.

Deceierea anului va avea loc la 29 Iunie în *Brad*, la 2/15 Iunie 1911. **Diracțiunea.**

Dela Atelierul din Orăștie. *Atelierul de restaurare din Orăștie* al „Reuniunii femeilor din comitatul Hunedoarei” a ajuns în posesia unui foarte prețios album de modele (mustre) de lucruri de mână femești, datorit Reuniunii de către cuviosul iconom *Profor Melete Răuțu* din Râmnicu-Vâlcea (România).

Alături anume de vrednica lucrare a Reuniunii din vorbă, pe care o îndeplinește prin atelierul său, cuviosul părinte i-a pus la îndemână un album de modele originale, făcându-le isteată țărănească, pe 25 table, în total 100 bucăți de țesătură, cusătură, alesătură. Și dintre cele mai multe din aceste modele sunt cele originale, neafătoare în nici unul din cazurile cunoscute până acum: D. Comșa, Cosma și cel din țară.

Pentru viitor Reuniunea va folosi prețiosul material de modele primit prin bunăvoința cuviosului părinte Răuțu, în lucrările sale, aplicându-le unde le va afla de mai potrivite. Aceste modele, nefiind încă multiplicare prin grafie (heliotopie) nu se pot căpăta pentru folosirea de alte țesătoare, decât de numi-
Atelier.

Biblioteca Academiei Române. În luna Iunie 1911, s'au consultat 1975 volume și bro-

șuri tipărite, de către 711 cetitori; 246 manuscrise, 4385 documente, 30 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 164 cetitori.

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 459 volume și broșuri, 292 numere de reviste române, 191 reviste străine, 2 volume manuscrise, 11 documente, 966 foi volante și 1 obiect de muzeu.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 a. m. și dela 1 la 6 p. m.

— Animale preistorice. Cercetările geologice în Africa dau la iveală minuni din ce în ce mai mari. Pân' nu de mult, se putea crede că în America au trăit reptilele cele mai uriașe.

Acum, osămintele aduse de expediția germană, arată că Diplodocii americani, trebuie să cază pe treapta a doua și chiar a treia, în privința mărimii.

Așa, la un Diplodocus american, femurul era lung de 1 m. 59, iar la un Atiantosaurus, gen din aceeași familie, de 1 m. 89. La Dinosaurii africani, aflați de curând, oasele sânt aproape îndoit de lungi, cât la genurile americane. Femurul ajungea la 3 m.

— Prințul Gheorghe al Serbiei la Paris. Ieri președintele republicii franceze, Fallières a primit cu toate onorurile pe prințul Gheorghe al Serbiei, care a predat președintelui marea cruce a ordului Caragheorghevici. Fallières a dat în onoarea prințului un dejun. După aceea președintele a reînnoit vizita prințului.

— Pacient străpuns de medic. În Köln s'a întâmplat un caz tragic. Un medic suferind de o boală nervoasă, a dat substituirea unui alt medic. În acest timp mai mulți inimi de ai doctorului l'au insinuat pentru neglijența la căutarea bolnavilor. Aceste insinuări i-au cauzat medicului mania persecuției, în a cărei acces, a străpuns pe un pacient, pe care îl credea de instigatorul nemulțămiiilor. Văzându-și victima sbătându-se între viață și moarte, medicul și-a tras un glonte, care i-a perforat craniul. A murit momentan.

— Descoperiri arheologice. În Mesopotamia se fac meru cercetări arheologice. Henri Violet a cetit la Academia de inscripții din Paris o dare de seamă. Acest învățat a fost acolo în 1910. Iată ce spune, după „La Nature”: A arătat planul întreg al castelului zidit în veacul al IX-lea de un fiu al lui Harun al Radiș, lângă Tigru, la miază noapte de Bagdad. De pe numeroasele bucăți de stuc, de mozaic de sticlă, de cărămizi zmalțuite, ne arată cum împodobeau păreții acestor palate dintr'o mic și una de noapți.

Stilul arhitectural ornamental al Abasizilor, care aci s'a înghetbat și apoi s'a răspândit pe țărmul Mediteranei până în Spania și e cunoscut sub numele de artă musulmană. Asupra lui a lucrat arta Sasanizilor din Persia, care se răspândise în Egipt, Siria și până la Bizanț. La Bagdad lucrau artiști Copti (epipteni).

— O rectificare. În raportul nostru despre adunarea dela Lugoj, s'a afirmat că Dl. Dr. Gh. Dobrin a folosit expresii tari, pe cari nu le-a tipărit. Aceasta nu este adevărat și facem cuvenita rectificare. Raportorul nostru cetind în grabă foaia pe care era tipărit discursul dlui Dobrin și urmărind, după notițele pe cari le făcuse la fața locului, numai partea originală a discursului nu și citațiile din Moeioni, a scăpat din vedere că și frazele cu „prezidentul executat” sunt citate. Să avem deci iertare și să se treacă cu vederea peste această parte a raportului nostru.

— Se caută medic român. Cereul medical cu sediul în comuna Marosaszó (Hoszaszó) cale de un ciaz dela Lipova, se va îndeplini prin alegere de către reprezentanții comunelor: Marosaszó, Dorogos, Peterce, Mészdorgos, Marosperjés, Belyháza. Competinții au săși înainteze recursese până la 25, Iunie n. la pretura din Lipova (Lipa), careva fixa ulterior și ziua de alegere. Salarul anual al medicului ales este: 1600 cor., bani de locuință 400 cor., pașal de cărașit 300 cor., și ajutor dela stat 500 cor. Suma totală 2800 cor.

care se va ridica lunar dela cassa oficiului de dare din Lipova. Afară de asta mai sânt taxele de vizită, sistematizate prin statut.

Ar fi de dorit se recurgă și medicii români. Alegerea unui Român este asigurată. **D.**

Expoziția școlii de sericultură din România. Din București ni-se anunță: Joi dimineața s'a deschis la școala de sericultură de sub direcțiunea harniceii d-șoare Elena Frunzeanu, expoziția de sfârșit de an. A. S. R. Principesa Maria, care după cum se știe e patroana de onoare a acestei școale, a onorat cu prezența Sa expoziția, însoțită fiind de dna de onoare Poenaru.

La sosire A. S. R. a fost întâmpinată de d-șoara Elena Frunzeanu, directoara școalei și de dnii ministru Nenitescu, inspector Moga, Gădei, Quintescu, Ghică, și de alte persoane oficiale.

Corul școalei a intonat diferite cântece. A. S. R. Principesa Maria a binevoit a se interesa de aproape de mersul atelierului de sericultură, corectând sălile școalei și examinând frumosele țesături executate sub controlul d-șoarei Frunzeanu, care a făcut studii speciale în strănătate.

A. S. R. Principesa Maria a felicitat pe d-șoara Frunzeanu pentru progresele făcute de școala de sericultură de când este sub direcțiunea d-sale.

În urma A. S. R. a binevoit a se fotografia în mijlocul elevilor și profesoarelor școalei.

D-șoara Frunzeanu este ajutată în frumoasa operă pe care o săvârșește de către dna Păunescu, care dirijează atelierul de filatură, unul din cele mai importante în industria sericulturii, d-șoara Hiesu, maestră de creșcătorie, d-șoara Ionescu, maestră de covoare, dna Popovici, secretară, și dl Eugeniu Ecatelli, maestru de țesătorie.

Joi toată ziua expoziția a fost vizitată de un public numeros și ales.

— Oskar Wilde și mamă-sa. Sub acest titlu a apărut la Londra zilele trecute o carte scrisă de scriitoarea americană Ana Bremout, bună cunoscută a familiei Wilde. Tratează multe lucruri necunoscute încă din viața lui Oskar Wilde.

Dăm unele fragmente: „M'am întâlnit cu Wilde întâia oară în America, unde ținea conferențe. Era la apageul său. Tema conferențelor tratata era estetica renaimance-ului englez. În toate orașele a fost primit cu manifestații de admirație. De ultima vară l'am văzut în Paris. Întâlnirea aceasta a fost zguduitoare pentru mine.

— Am trăit, după cum am putut, mi-a spus eugetătorul. Viața mi-a lipit de buze paharul plin delicios, aromat și eu l'am băut până în fund, gustând și dulceața ei și amarul. Amarul l'am simțit dulce, dulcele a fost amar.

L'am întrebat că de ce nu mai scrie. Mi-a răspuns:

— Nu mai scriu fiindcă am scris tot, ce-a trebuit să scriu. Am scris pe timpul când nu cunoșteam viața. Acum când cunosc înțelesul vieții nu mai am ce să scriu. Viața n'o poți descrie, viața trebuie trăită. Dar chiar dacă aș dori să mai scriu, nu aș avea timp. Timpul mi-e scurt, opera m'iam terminat-o, și numai dacă încetez de a mai trăi, vor începe să trăiască operele mele. Vor fi cetite, până oamenii vor mai ceti. Ele vor face monumentul meu. Vrei să-mi cunoști secretul? Ti-l spun numai dtale și răului ăstaia: mi-am regăsit sufletul în temniță, unde m'am simțit foarte fericit. Ce-am scris până atunci, am scris fără suflet. Ce-am scris de-atunci încoaci, am scris din suflet. Și opera aceasta va forma manifestul adresat sufletului omenimii. Nu din doliu pentru mine, ci veghiază și te închină, căci nu va dura mult. Veghiază și închină-te!

— Catastrofa din Triest. Vremea care de câteva zile este atât de capricioasă în părțile de mijloc și sudice ale Europei, cu schimbări repentine, de cald și rece, frumos și ploaie, liniștit și vânt, a cauzat în Triest o mare ca-

tastrofă căreia i-au căzut victimă cincizeci de oameni. Bora ce ținea de 3 zile s'a preschimbat alaltăieri noaptea într'un uragan puternic, care a pustiit edificiile și a adus moarte între oameni.

Deja de seara vântul începuse să bată mai puternic, pricinuind pagube în edificiile. Deslănțuirea lui însă s'a petrecut la ora 1 din noapte.

Marea infuriată își ridică valurile la înălțimi înspăimântătoare, cari în ruperea lor, cufundau bărcile ce se aflau ancorate. Matrozii diferitelor corăbii, ce se aflau în port povestesc de clipe înfiorătoare, petrecute în teribila luptă a valurilor. Numai în zori s'a putut vedea urmările dezastruase ale uraganului.

Țărmurul a fost pustiit în întregime; bărcile și unele corăbii stricate; stabilimentul băilor distrus complet. În oraș acoperișe desfăcute; arbori scoși din rădăcină; stâlpii de telegraf ruși în bucăți; urmele valurilor până în mijlocul orașului. Peste tot locul, de altfel vaer și plâns.

Dimineața portul a fost inundat de mulțime de oameni cari își caută rudele, în matrozii vapoarelor, corăbiilor și în văslașii bărcilor. A fost un tablou înduioșător regăsirea celor crezuți pierduți, întrerupt de scene disperate ale nenorociților cari și-au pierdut, fie tată, fie bărbat ori fiu, fie logodnic în valurile turburatei mări.

Numărul celor dispăruți nu este încă cunoscut. Se crede însă că trece peste 50.

Uraganul a bătut și în acele porturi istriene, din cari prin nimicirea conductului telegrafic n'au sosit încă știri pozitive. Totuși se anunță că uraganul a distrus complet portul vecin Santa-Lucia. Din Porto-Rose vine știrea despre un asemenea dezastru. Observatorul meteorologic din Triest a dat următorul comunicat: În Italia-nordică și marea adriatică au înregistrat o puternică depresiune, care a pricinuit dezastrul de alaltăieri noapte. Vântul bătea cu o celeritate de 62 km pe oră, ridicându-se până la 84 km. Presiunea aerului scăzuse la 754.1 mm.

— **Licitație contra scriitorului D'Anunzio.** În palatul scriitorului dela Florența s'a ținut licitația sollicitată de creditori. Un public ales, mai cu seamă dame din societatea înaltă a Italiei, a luat parte la licitație, voind fiecare să cumpere ceva ce a format odată intimitatea poetului. O periniță, machete, o vază și alte obiecte mărunte s'au vândut cu prețuri urcate, rămânând cu toate acestea nevândute mobilierul arhaic, lucrat artistic, și care reprezintă o avere întregă. S'au încasat totuși 90.000 de lire.

— **Împrumutul familiei regale din Portugalia.** Comisia însărcinată, cu aranjarea averii familiei regale expulzate a dat un comunicat, în care spune că regina Amalia a ridicat acum de curind un împrumut de 328.000 franci, iar ducele de Oporto 490.000 franci dela ministerul de finanțe. Spre asigurarea acestei sume vor servi imobilele casei regale, aflătoare în Portugalia.

— **Examene școlare.** În comuna Ritișor Marți la 24 Mai v. s'au ținut examenele finale la scoalele conf. gr. rom. din acea bravă comună. Examenele au reușit foarte bine, M. O. Domn protopop tractual, Traian Oprea, în calitate de comisar consistorial, a exprimat bravilor învățători mulțumiri pentru zelul dezvoltat și munca neobosită ce au depus sămănătorii culturii românești în scopul creșterii micilor odrasle române.

Sântem foarte îndestulți cu ambii d-ni învățători, atât pentru învățătura morală cât și pentru învățătura religiunii creștinești împărtășită copiilor noștri.

Mulțumită de-a noi bravi or domni învățători.
Pavel Voina, învățător.

Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri.

La Librăria „Tribunei” s'a află de vânzare losuri dela „Reuniunea Femeilor Române”. Bucata

x Din scrierile detectivului „*Sherlock Holmes*” au mai apărut următoarele volume: Ucis în noaptea nunții, Hondini, frângătorul de fiare, O căsătorie misterioasă, Miss Ruth, demimondena, Calea către zei, Sfârșitul lui Barbă Albastră, În mâinile Maffiei. Fiecare volum este absolut complet și se află de vânzare la toți librării și la editorul Ig. Hertz, București. Prețul unui volum 40 filleri, 10 volume 3 cor.

Dr. VICTOR GRAUF.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

2 Iulie n.

Ciachi-Gîrbău: A doua adunare ordinară a comitetului filial, Dej, al societății teatrale, în pavilionul din Ciachi-Gîrbău. Inceputul la orele 4 jum. d. a. Seara la orele 8, reprezentație teatrală. Se vor juca „Înainte de pauză,” comedie de Troear și la „Turnu Măgurele” de V. Alexandri. Urmează joc. După reprezentație se vor juca „Călușorul” și „Bătuta”.

Teatru în Miercurea. Sunt abia câteva săptămâni de când „Reuniunea română de cântări și teatru din Miercurea” în urma aprobării statutelor ei din partea guvernului — a intrat în viață și cu toate că se luptă încă cu greutățile începutului, a dat deja dovadă că bune roade va aduce întru înaintarea culturală a poporului nostru de aici. Inceputul l-a făcut cu producțiunea teatrală dată Duminecă în 12 n. l. c., cu care ocaziune s'a jucat „Nepotul răsfățat”, o piesă pe cât de hazlie, pe atât de plăcută.

Diletanții: Dl I. Puia (Somnulescu), d-na E. Petruțiu (d-na Anica), Vichi Albu (Dora), M. Stănesc (Iancu), Dr. G. Măcelariu (majorul Somnulescu), d-șoara V. Păcurariu (Mărioara), O. Sglimbea (Costică), Ș. Albu (Stan) și M. Scorobet (păzitor de noapte) s'au achitat de rolurile lor cât s'a putut de bine.

Petrecerea a fost cercetată pe lângă cei din loc și un însemnat număr de oaspeți din jur, (Sebeșul-săsesc, Săliște, Orăștie și Alba-Iulia), cari au rămas vădit mulțumiți de prestațiunile diletanților. Buna dispoziție și aplauzele nesfârșite cari au acoperit piesa, au dovedit-o îndeajuns.

Dacă laudă se cuvine diletanților cari n'au cruțat timp și oboseală pentru a ne face o sară plăcută, nu mai puțină recunoștință i-se cuvine regizorei d-na Agneș Dr. Măcelariu, care asemenea n'a cruțat oboseală, stăruințe și jertfe întru deplina reușită.

Producțiunei i-a urmat joc care în cea mai bună veselie a durat până în ziua albă.

Pe lângă succesul moral, a reușit peste așteptare și cel material, încasându-se aproape 400 cor. ca taxe de intrare și contribuiri benevole.
Siminic.

ECONOMIE.

Nouă însoțire Raiffeisen. Din Cărpeneș (lângă Miercurea) ni se scrie: Zilele acestea a sosit hotărîrea tribunalului din Sibiu, prin care, luând la cunoștință cu aprobare statutele însoțirii noastre de credit, a înregistrat firma ei.

Temeiu la această însoțire, care este a 23 în comitatul Sibiu, s'a pus încă la 1906, că cu frumoasa întrunire agricolă organizată de comitetul central al „Reuniunii rom. agricole sibieniene”, dar aprobarea nu s'a rezolvit decât în zilele prime ale anului de față cu concursul membrilor din direcțiunea „Casei de păstărie din Miercurea. Merite în jurul înființării înștirii mai au d-nii Aurel Munteanu, notar, Ioan Munthiu, paroh, și Nicolae Crăciun, primar. Însoțirea aderează la proiectata Centrală însoțirilor.

Boala de gură și de unghii nu se dă înapoi spre cea mai mare părere de rău a noastră se lățește în chip îngrijitor iară în ținutul Orăștiei Valea Geoagiului (peste Murăș dela Orăștie) e deja molipsită, — și de acolo a trecut și câteva comune dincoace de Murăș, în preajma Orăștiei.

Târgul săptămânal de vite s'a și oprit din pricina asta.

Piața de cereale din Arad.

Arad, 16 Iunie

Vremea e rece și ploioasă, în loc de a se tornici o vreme caldă:

Știrile despre starea sămănăturilor sunt răbale, dar ar trebui zile calde

S'a tre ut azi:

100 mm. grâu	11.50—11.60
100 mm. porumb	6.20—6.30
Ovăs	8.50
Săcară	8.30
Orz	8.—

Prețul pentru cincizeci chilograme în coroa

Bursa de mărfuri și efecte Budape

— 16 Iunie

Prețurile la 50 chilograme.

	la amez	la ora
Grâu 1911 pe Octomvre	11.83—11.84	11.75—
Grâu 1911 pe April	12.18—12.19	12.07—
Secară 1911 pe Octomvre	9.30—9.31	9.28—
Porumb 1911 pe Iulie	7.09—7.10	7.09—
Ovăs 1911 pe Octomvre	8.17—8.18	8.09—

Societatea-Lloyd Timișoara.

(Prețurile la 50 chilograme în coroa

Grii	
de 75 chilograme	11.30—11.35
„ 75 chlgme	11.40—11.45
„ 77 „	11.55—11.60
„ 78 „	11.60—11.65
Grâu (marfă comercială timișoareană)	
de 75 chlgme	11.25—11.30
Săcară	8.15—8.20
Orz	7.95—8.00
Ovăs	8.70—8.75
Porumb	6.70—6.75

Piața de porci din Kőbány

— 16 Iunie. —

Porci de prima calitate: Bătrâni, grei pe chgrame greutate perechea — fileri; mijloc 400 chgrame pereche — fileri; tineri, grei 320 chgrame, perechea 168—170 fileri; tineri, perechea 251—320 chgrame 171—174 fileri; până la 250 chgrame 164—168 fileri.

Contingentul: la 12 Iunie 26427 porci, la 13 s'au mai adus 227 s'au trecut la 13 Iunie 231, mas la 14 Iunie 26417.

BIBLIOGRAFII.

Din compozițiile lui Ciprian Bescu se găsesc de vânzare la „Tribuna” următoarele coruri bari

Caietul I: Devizia; La un norodure; Dup'un veac de suferință; O moasă, ai sosit; Marșul Călărașilor o floare radioasă; Sunt „Arboros” rea primăverii.

Caietul II: Lacrima; Patria Luna Maiu; Noapte consolătoare; milian; Romantă.

Caietul III: Imn; Cântec vâ

...adă: Salutare: Numele tău: Româ-
Imn festiv.
Prețul unui caiet Cor. 1.50 plus 10 fil.
recomandat plus 35 fil.)

...apărut și se găsește de vânzare la
„Tribuna”:

„Advocatul popular”, îndreptar pen-
poporul român, de Dr. D. Moldovan.
II-a. Prețul, broșurat: cor. 2.50; le-
pânză: cor. 3.50, plus 20 fil. porto.

Librăria „Tribuna” se găsesc de vân-
următoarele opere ale repauzatului scrii-
Ion Adam:

„Zăuiniți (Povestiri) Cor. 1.50.
„Lângă vatră” (Pilde și glume țărănești)
1.50:

„Constanța pitorească (cu numeroase ilus-
Cor. 2. —

„Lăpti tăiate (Nuvele) Cor. 2. —
„Vrăbe de clacă. Cor. 1.25.

„Pentru volum să se adauge 20 fil. porto:

„Maxim Gorki Mama. (cu 466 pag.) Roman.
de O. Călin și I. Nour à 2.50 plus 10
porto.

„Sadovean, Apa morților. Roman (cu 346
à 2 plus 20 fil. porto.

„Silvestru Moldovan, Ardealul II. Ținuturile
de Olt: Turnu-roșu. — Sibiiul și împreju-
— Țara Oltului. — Brașovul și țara Bâr-
— Săcuimea (Treiscaunel și Ciurul). Izvorul
„Cu numeroase ilustrații, à 1.80 plus 10
porto.

„Biblioteca muzicală „Lira Română” au
următoarele numere à 20 bani (plus 5
porto.

„Deșteaptă-te Române. Cântec patriotic.
Luna doarnie. Romanță populară.

„Aolo! Arie populară.

„Suspine crude. Romanță populară.

„Cât te-am iubit. Romanță populară.

„Călugărul. Melodie populară.

„Pentru tine Jano. Cântec popular.

„Două fete spală lână. Arie populară.

„Ce te legeni codrule? Romanță.

„Steluța. Romanță.

„Cucufuz cu irunza'n sus. Cântec po-

„Fetișo din acel sat. Arie din Transil-

13. Popa zice că nu bea. Arie populară.
14. Inimioara mea. Arie populară.
15. Am un leu și vreau să-l beau! Cântec popular.
16. Pasere galbenă'n cioc... cântec popular.
17. Imnul Regal Român.
18. Cântecul Țintei Latine.
19. Tricolorul. Imn patriotic.
20. Steagul nostru. Imn patriotic.
21. Mama lui Ștefan cel Mare.
22. Domnul Tudor. Cântec național.

Tablourile lui Grigorescu în Arad.

La Librăria Tribunei se află de vânzare 20 de reproduceri după tablourile celui mai mare pictor român Grigorescu.

Fiecare tablou costă cor. 2.50 + porto postal. Mărimea e (cu carton cu tot) 30 cm. lățime și 40 cm. lungime.

Ilustrate românești. Librăria „Tribuna” a editat o serie de 12 bucăți de ilustrate frumoase reprezentând porturile dela balul costumat din Arad.

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și carta postală reprezentând pe dl Octavian Goga alături de primul nostru aviator dl Aurel Vlaicu. Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»Călușerii«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corecte) de examen.

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.
Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat convenit.

POȘTA REDACȚIEI.

E. M. (Năsăud). Redacția trebuie să cunoască numele corespondentului. Scrisorile neiscălite trec în coș.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și c. s.

BEISZ

MIKSA

fabrică de MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburile femelești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8-10 a. m. 3-5 p. m.

...on Tolstoi.

37

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

...privirile peste tot locul și zimbea lui Tikhon.
...Andrei și valetului care-i insotea. In fața
...care răsunau notele dela pian, blonda și dră-
...franceză le sări înainte. Dsoara Bourrien părea
...de bucurie.

„Ah! ce bucurie pentru prințesa Maria! spuse ea.
...sosit. Alerg s'o înștiințez.

„Nu, nu, vă rog, zise mica prințesă îmbrățișând-o.
...de signr dsoara Bourrien, vă cunosc din priete-
...care cumnata mea o are pentru d-tră. Nu ne aş-
...incă...

...apropiau de ușa in dosul căreoa răsuna meru
...partitură. Prințesa intră in cameră și prințul
...in urmă: el se posomorî ca un om care se
...la o scenă neplăcută.

...intră in odaie, cele două cumnate cari nu se
...decât o singură dată până atunci, și in trea-
...în timpul serbărilor date cu prilejul căsătoriei
...Andrei, se îmbrățișau și se pupau fără răgaz.
...dsoara Bourrien, alături de ele, își ținea mâinile
...pe piept și zimbea mișcată, gata să plângă ori
...după plac.

...Andrei înălță din umeri și se strîmbă ca un
...care ar auzi o notă falsă.

— Ah! Andrei, nici nu te vedeam, spuse în sfârșit
prințesa Maria. Ei se îmbrățișară cu drag.

Micii prințese nu-i mai tăcea gura. Prințesa Maria
privea în tăcere pe fratele ei și, desigur, propriile ei
gânduri n'o lăsau să asculte la flecăriile cumnatei sale.
In mijlocul povestirii despre cea din urmă mare ser-
bare din Petersburg, ea spuse fratelui ei cu un suspin:

— Așa dar, e hotărît lucru: pleci la rășboiu, Andrei?

— Sunt gata să plec mâine.

— Mă părăsește, Dumnezeu știe de ce, când ar putea
obține avansarea rămânând aici.

Prințesa Maria nu ascultă sfârșitul jeluirilor cum-
natei ei, ci arătând cu o privire mângâietoare spre talia
acesteia din urmă, care era însărcinată:

Pleci sigur? întrebă ea.

— Da, sigur, răspuse mica prințesă in locul băr-
batului ei. Ah! mi-e frică!

Buzele ei tremurară și se puse pe plâns.

— Are nevoie de odihnă, spuse prințul Andrei, cu
chipul posomorît. Du-o în apartamentul tău, Mario, eu
merg să'l văd pe tata. Tot așa e, nu s'a schimbat?

— De fel, nu știu cum ai să-l găsești.

— Aceias regularitate, aceleas datorii? întrebă prin-
țul Andrei cu un zimbet ușor care arăta că, cu tot
respectul pentru tatăl său, el îi vedea slăbiciunile.

— Aceias regularitate, aceleas datorii, și matema-
ticele și lecțiile mele de geometrie...

După scurgerea celor douăzeci de minute necesare
pentru împlinirea siestei bătrînului prinț, Tikhon veni
să-l cheme pe prințul Andrei.

Bătrînul tată eși excepțional din obiceiurile stabi-
lite, in onoarea fiului său: el dete poruncă să-l intro-
ducă in apartamentul său înainte de cină, în vremea ce
se îmbrăca. Când prințul Andrei intră la părintele său,

il găsi șezând într'un mare fotoliu de piele, cu un halat
pe dânsul, in mijlocul unui nor de pudră, căci Tikhon
ii pudra peruca.

— Ah! iată-l pe rășboinicul meu: ce, ai de gând să-l
înfrinți pe Bonaparte? întrebă bătrînul scuturîndu-și
capul pudrat. Ei bine, fii bine venit, și întinse fiului
său obrazul.

— Prințul Andrei se apropie șiși sărută părintele pe
locul arătat.

— Am venit, tată, cu nevasta mea care e însărcinată,
zise prințul Andrei, urmărind cu ochii săi vioi și res-
pectuoși toate mișcările moșneagului. Cum merge să-
nătatea dtale?

— Știi, numai imbecilii și stricații sunt bolnavi: eu
muncesc de dimineața până seara, sunt cumpătat și
deci sănătos.

— Domnul fie lăudat! cuvântă fiul zimbînd.

— Dumnezeu n'are ce căuta aci! Ei bine, urmă el
revenind la tema-i favorită, povestește-mi cum v'ou
învătat Nemții să-l învingeți pe Bonaparte, după toate
regulele noiei strategii.

— Dă-mi timpul să răsufiu, tată, răspuse Andrei
cu un zimbet care arăta că slăbiciunile tatălui său
nu-l împiedecau de a-l iubi și respecta. Nici nu m'am
așezat încă după voiaj.

— Minti, minti, strigă bătrînul, stringând pe fiui
său de braț. Apartamentul nevasti-tii e gata, prințesa
o va conduce într'insul și vor flecări până diseară, asta
e meseria lor de femei. Tu, stai aici și povestește... in-
teleg armata lui Michelson, precum și pe a lui Tolstoi...
Vor face o descindere simultană... Dar ce va face ar-
mata dela Sud? Prusia, neutralitatea, pricep toate
astea... Si Austria, și Suedia? Și cum-o să străbatem
noi Pomerania?

Nou! Modern!

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul
de note muzicale

Geza Décsi

Strada Forray (Palatul Hunyady
lângă firma Brunner).

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agenție românească.**

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapesta, Lajos-u. 141. III 19.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI“.

„LANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și infirmusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețurile și e cu totul nesticăcioasă în culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereșita colorii e exchisă la comanda să se noteze că părul încărunit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

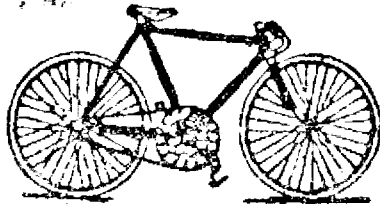
„laner“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui Rudolf laner“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ alui Rudolf laner, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

Bicicletele de renume mondial:
THE CHAMPION
și PREMIER

cu osie campanilă roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete — ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41,
Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușețel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mașe și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapten (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad
— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

S'a deschis

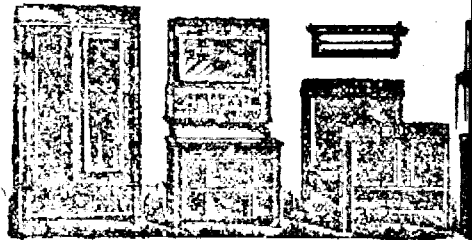

Arad, Piața Libertății No

Magazin de mobil

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobil
NAGYENYED, Rozsa-utca
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii și mobil, depozit aranjamente complete pe comandă, lucrare în atelierul propriu în stil modern, dela cele mai ieftine la cele mai bune, după planuri sau la comandă. — Pentru lucrările primese garanția cea mai extremă. — asortiment de mobile de alamă și deasemenea și fotolii.

Numai p. fumătoare

carci cu considerare țin la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult

Specialitate de club 120 foițe 20

70 „ 12

O cutie de tuburi (100

70

Marcă de scutire.

Se capătă pretutindenea.

Cine trimite adresa la

Halász Ferencz, Budape

Strada Nefelets No 4.

primește două cărțile gratuit.

La sfaturile medicale, foițele sunt imprimate, dar cu toate acestea au o marcă de scutire și apoi natura fabricantului „MODIAN“

MASINĂ DE DESNODAT TRIFOI
MECANISM DE
CURĂȚIT SIMPLU ȘI DOPLU
LĂRGIMEA TOBEI PANĂ LA 650% 1250%
MANABIL CUMASINĂ DE VAPORI, MOTOR ȘI VÂRTE
MASINA BREVETATA
UNITATE
UMBLATILE
NODAT SICURATIT
TRIFOI
PREȚURILE SÎNTE CON
DIE JUNI DE PEATA
DVANTAGIOASE
CATALOG TRIMITE
LA DORINTA
GRATIS
FIRMA
SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST
VI, NAGYMEZŐ-UTCA 66

STAȚIUNEA BALNEARĂ
TUȘNAD
(TRANSILVANIA)

partea sudică a bogatului comitat în
museți naturale Csik, în valea râului Olt,
o înălțime de 656 m. dela suprafața mării,
apă minerală și băi de sulfat de fier,
și alte base, cu institut de hidroterapie.
Pentru bolile următoare: catarul la orga-
de respirație, posturalium de stomac
boli de sânge, mai ales: anemie, scro-
loris, rachitism, neurastenie.
Sezon: dela 1 Iunie—15 Septemvre. In
dela 1 Iunie—15 Iulie, și 20 August
la 15 Septembrie, reducere de 20 per-
te la camera și mâncare și 50 percente
ducere la taxa de băi și muzică. Prețul
merelor pentru 1 zi 1—8 cor., pe întreg
120—400 cor. Postă, telegraf, tele-
și gară. Legătură de trenuri peste Pre-
și Ghimeș. Prospect trimite
Direcțiunea.

NICOLIN - Timișoara -
(Centru).
str. Takarekpenztár 4.
Articole de coafură specială.

Chignone, bucle,
impleturi, turbane,
plete, transformații,
peruce, bandouri.
Specialității de par-
fumerie, garnituri
pentru curățitul mâ-
nilor, noutăți de
piepteni, orno și an-
trepozite pentru păr.
Mare depozit in ar-
ticole de toaletă, ape
de păr, pudră.

salon pentru frizat, conservarea,
spălarea, culorarea și curățirea
și a mânilor din Ungaria de sud.
Prin poștă se efectuează prompt. Preț
curent gratis și franco.

In atenția cumpărătorilor de
mobile

le recomand magazinul meu
din Arad, strada Fejsze No 6
unde țin în depozit: aranja-
mentele cele mai moderne,
pentru dormitoare, sufragerii și
saloane cu prețuri moderate.
Primesc comande în atelier
conform cerințelor preliminare
și mustrelor ce le servesc pu-
blicului. — Condițiile cele mai
favorabile.

Cu stimă:
Csatlós András,
măsar și dulgher.

KLINGE ANTAL
pictor bisericesc și de icoane sfinte în
Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de pla-
nuri pentru iconostase și plafoane
bisericești.
Ține în depozit cruci mari pen-
tru drumuri de țară și dulcie.

Garnituri de trierat cu abur.

4—6—8—10 HP (cai putere) diferite spe-
cialități, locomobile automate, și trieră-
toare și locomobile cu abur, pelângă
rate de 4—6—8—10 ani și prețurile cele
mai moderate, se află în asortiment bogat
la magazinul fabricii de mașini agricole:

Frații Friedrich
Timișoara.

Luăm garanță ca și fabricanții la mașini noi.
Agenții se plătesc.
Cereți oferte. Serviciu prompt.

ANUNT.

La proprietarul Ioan Popescu în
Magyarád se află de vânzare în
cvant mare și mic:
vin vechiu și nou
de Măderat.

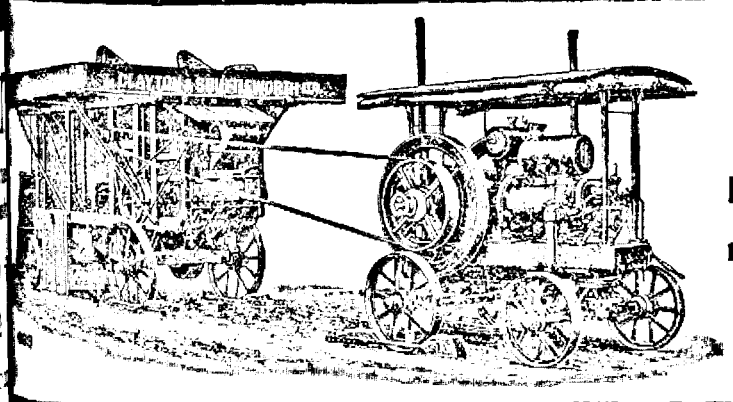
Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea
de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a
cărora sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari
în urma ușurimei din tinerețe și prin deprinderi rele
și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală.
E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se
pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei
deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce
privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia
oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu
încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns
însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să
ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios,
care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și
știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci
apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop
e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului PALOCZ,
medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Kör-
ut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește
ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra
vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale
bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organis-
mul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile
sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ
vindecă deja de ani de zile repede și radical cu meto-
dul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai
neglese, ranele sifilice boalele de țeve, băsică, nervi
și șira spinării, inceputurile de confusie a minții, ur-
mările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă,
slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile,
boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor
sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare se-
parată și esire separată. În ceea ce privește cura, de-
părtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice
cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da
răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în
epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răs-
puns). Limba română se vorbește perfect. După înche-
ierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite
ficărui. Institutul se primește începând dela 10 ore a. m.
și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.
Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în
Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

Mare depozit
în CLUJ.
Inspecția ingine-
rului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:
Clayton & Suttleworth Ltd.
Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Oleiuri de uns.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Koložsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Koložsvár.
Telefon interurban No. 934.

**Articole de
specialitate.**

Cereți prospecturi.

In atenția celor ce
zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20 a.

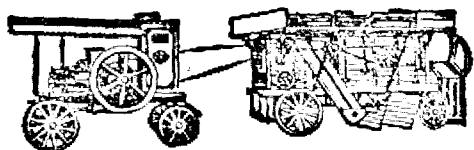
Cu onoare încunoștințez onor. public, că
în bransa arhitectonică
execut totfelul de întreprinderi de trans-
formări de zidiri vechi, repararea de biserici
române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc la cerere.
Comande primesc atât din loc cât și din
provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban.

MOTOARE!

Cele mai bune și vrednice de încredere
dere motoare de benin, accesorii pentru
trierat, automobus cu benzin, motoare
originale suedeze cu olei și motoare cu
gaz, se pot cumpăra pelângă condițiunile
cele mai favorabile și cu garanță pe
mai mulți ani. Eftinătate și promptitudine.

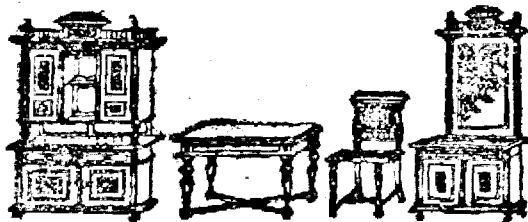
Karczag Testvérek

Budapesta, V., Anlich-u. 7
Prospecte și cataloage trimite gratuit.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Într-o gamă largă de lucrări pentru aranjamente de
liceale, biserici, magazine, birouri și
șocuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

M. Schromm

mehanic

Brașov — Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

marele său atelier mehanic

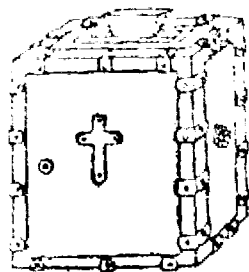
aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,

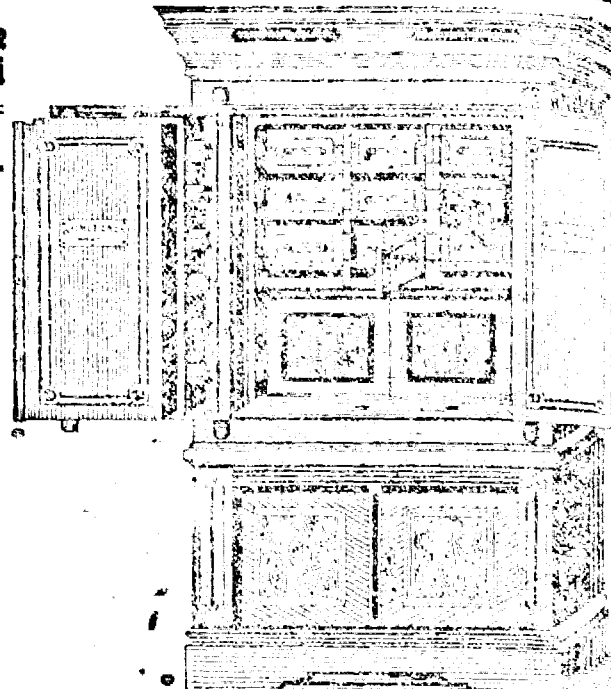
pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

A. SCHLEZACK fabrică de casse
pentru bani și
trezore în
Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scy-
lolith și asbest incombustibile, recu-
noscute de cele mai bune. Scutare
și casse panterate sigur din antogen
și thermit, camere panterate, casse
pentru acte, casete, prese pentru
copiat, lacăte de
siguranță, etc.

Referindu-vă la zia-
rul nostru vi-se tri-
mit prețuri curente
gratuit și porto fr.
Fabricare din ma-
terialul cel mai bun.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1898

SZUBOTHA SANDOR

pregător de odăjdii și ajutorul bisericeștii
Introduciat la 1888

Teleson pentru comit. și arez. de

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungar»

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a
știmel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru
biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, crucei, statue

- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

- necesare la formarea ajustărilor bisericești. -

Pentru livrerile mele lau răspunderea.

- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

SCULPTOR

și PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

- HARKANYI EDE -

sculptor și pietrar în

- SZATMÁR-NÉMETI. -

Lucrări: Sculptură și monumente, altare
amvoane, grilaje, bazine, statuele, rugi,
cruce, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, pod
- - scări balustrade, pavagii ș. a. -

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze,
- - pentru sămânță și sare, tocile etc. -

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe
- - prețurile cele mai convenabile. -

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul
proprietate. - Vă rog să fiți atenți la firma.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERS**

Motoare de München ptu benzina
și gaz cond

Mașini electrice M. S. W.

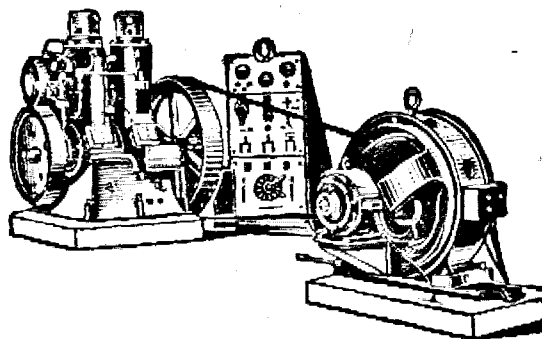
Pompe centrifugale și turbine

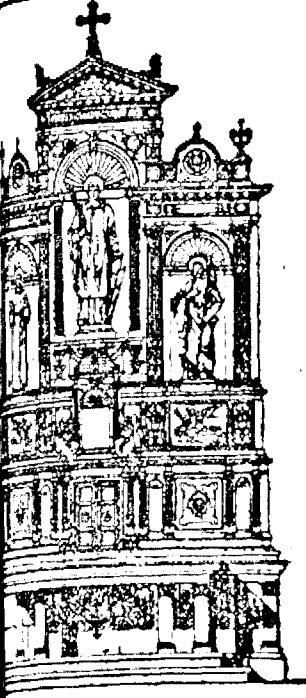
Aspiciile inginerilor și preliminarile de
pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor etc.

Budapest, VI., Gyár-u. 11|L. Telefon 8-

Szeifert János

sculptor,
Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește toffelul de lucrări din acest ram, ca *iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon*, toffelul de sculpturi pentru tâmplari. Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului
Cu stimă: Szeifert János.

Atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru tăierea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

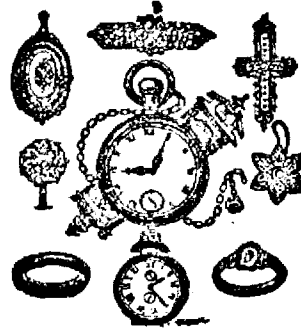
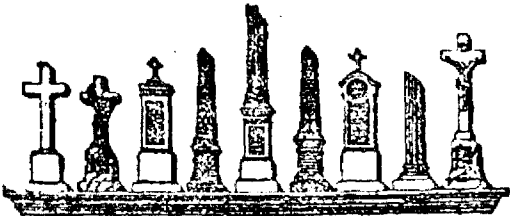
Erstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pletrari.
Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Gyula și Nagyvárad.

Carol G. Sadler

ciasornicar
giuva ergiu
și optic în

Bestercze, Str. Spitalului 23.

(lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de:

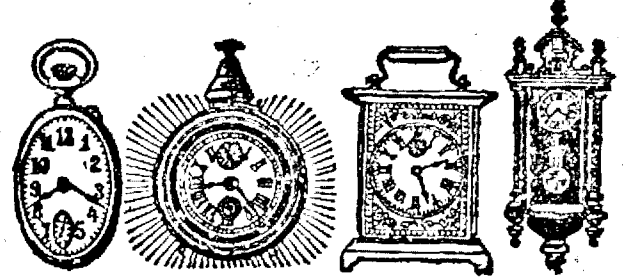
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii optiei și
ochelari de
— Ratenow. —

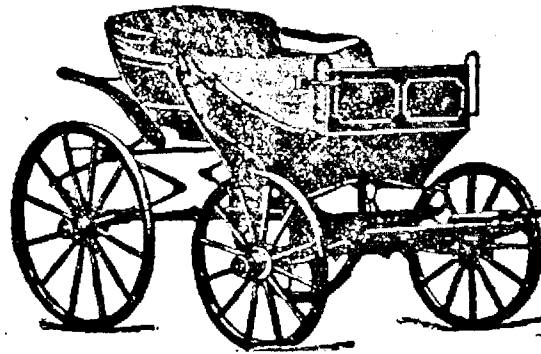
Reparările a tot-felul
de articli în branșa
aceasta se efectuează
cu conștiințiozitate și
cu prețuri moderate.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent
de trăsuri noi și
— prefăcute. —

Reparaturi și ori-ce
lucrări din ramul
acesta se efectuează
repede și prompt.

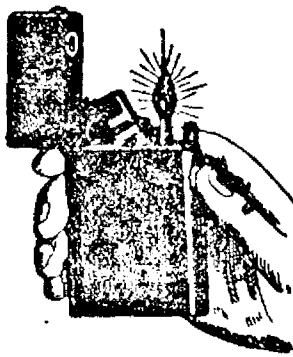
Lucru bun, serviciu
solid și conștiințios

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.
Platinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în
oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.
Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimii este primul.
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar și pe timp ploios.
Prețuri moderate. Cu deslușiri servesc.

Gramofoane și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin
în marele magazin de fabrică
a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

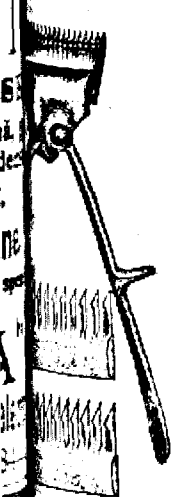
Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revânzatori.

Un mai e lipsă

Atunci părul ciazuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al
mașinii. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală
pentru familia

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate
sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și
astfel să și expediază, alăturându-se la o
mașină și un piaptân de tăiat de 5 și 10 cm
un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițin-
du-se banii înainte.

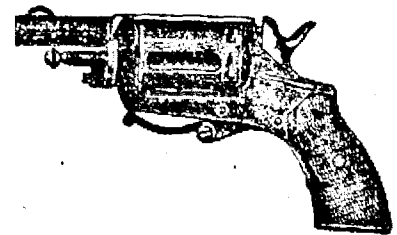
Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți
se trimite franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek

magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

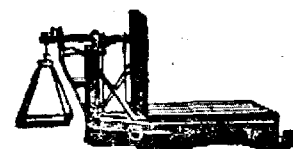
A. SZÁNTÓ

armurar, optician și
fabricant de cumpene
Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește toffelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene
deci- și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă pre-
țuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri
ieftine, a mașinelor de cusut- și de scris, a bicicletelor și cum-
peneilor.

Țin în depozit toffelul de arme,
revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de
permanentă.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCİAR
:: :: ROMAN DIN BUCUREȘTI. :: ::

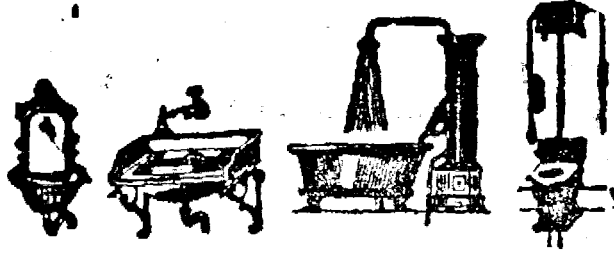
A N U N Ţ .

Se aduce la cunoștința D-lor detentori de scrisuri Funciare Rurale 5% precum și acelor cari au depuse sau consemnate asemenea valori, că preschimbarea titlurilor cărora li-se termină cupoanele la 1 Ianuarie 1912, se face de pe acum, în zilele de Joi și Sâmbătă dela orele 8 1/2—11 1/2 a. m. la Ghișeul Serviciului Verificării Cupoanelor și scrisurilor Funciare, unde se vor libera alte titluri cu mai multe cupoane.

Scrisurile de preschimbate sunt cele emise în prima serie și poartă numirile: cele de 5000 lei dela Nr. 1—7591.
> > 1000 > > Nr. 1—35129.
> > 100 > > Nr. 1—5720.

Direcțiunea.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru câțirea closetelor — noi care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

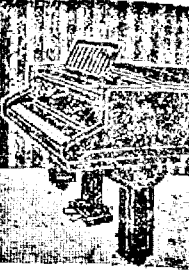
Pianuri sau Harmonii

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
intemeiat la anul 1867 ca 1-a prăvălie de pianuri
în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și
întrebuințate: pianuri, pianine, harmo-
niuri cu prețurile originale de fabrică.
Sortiment bogat de pianuri de în-
chiriat. — Plătire în rate după dorință.
Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Cel mai mare depozit de cuptoare de o

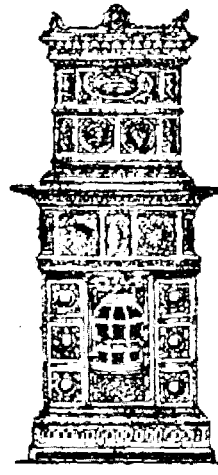
MICHAIL WAGNER

fabricant de cuptoare și olare
Besztercze, Ungargasse

Recomandă cuptoare de olare, că
cuptoare pentru bucătării; fabricație p
pelângă prețuri moderate, modele simple
la cele mai complicate în culori variate
derne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se d
esc cu prețuri convenabile

Comande pentru băi de vană și căp
părețitor se fac deasemenea din asorim
depozitului.

Premiat cu medalia cea mare la exp. siberiană din Moscova în 1898

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a h

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA
- FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armo-
nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.
Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-
te cu deosebire ventate și pre-
miat în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară
— ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este
egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi ou ajustare de fer bătut
— ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-aranțe ilustrate gratis.

CANARINI

Cele ma
moase cl
moderne
zius și la lumină. Cantăreață tină
de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele
rine Seifert și verzi dela 10 fl.
Onștoare 1, 2, 3
după soia. C
prețuri despre
pasări transmari
muțe și câini de
capătă înainte trimițând 20 fl.
ajungerea comandelor la los în v
garantează. — Comandele se pot

DIÓSZEGHY és Társai

Oradea-mare-Nagyvárad

Cea mai mare prăvălie de animale din Oradea

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
Forray-utca Nr. 1

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

Postavuri de reve-
renzi, brîuri preo-
țești, roșii, vânate și
:: negre. ::

noutățile de primăvară

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira. ☺ ☺

Cea mai bogată
gazie în articlii
tru sfintele bis
: și preoți

Ciorapi împletii în temniță.